

MEDICINA

PASAULIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SĄJUNGOS ŽURNALAS

Nr. 1 (73) 1989

MEDICINA PLGS Žurnalas

Journal of World and American Lithuanian Medical Association

Nr. 1 (73) 1989

Redaktorius

Vaclovas Šaulys, M.D.

Redakcinė kolegija:

Kazys Ambrozaitis, M.D.

Milda Budrys, M.D.

F.V. Kaunas, M.D.

Kazimieras Rimkus, M.D.

Korespondentai:

Dr. R. Dėgesienė — Cleveland, O.

Dr. J. Kriaučiūnas — Putnam, Con.

Dr. A. Pavilaniš — Montreal, Kanada

Dr. G. Skrinkas — Toronto, Kanada

Redakcinės kolegijos nariai, tvarko atskirus žurnalo skyrius

Techninis redagavimas:

Klementas Dėdela

Kalba ir korektūra rūpinasi:

Irena Skuodienė

Spaudos darbai atlikti:

M. Morkūno spaustuvė, Čikagoje

Straipsniai, korespondencijos, nuotraukos siunčiamos redakcijos adresu. Rankraščiai taisomi ar trumpinami redakcijos nuožiūra. Žurnalas išeina du kartus per metus. Prenumerata U.S. \$10.00 metams. Atsiskaitoma per draugijas, arba tiesiog MEDICINOS adresu. Adresų pakeitimus prašome iš anksto pranešti administracijai.

MEDICINA

Redakcija: c/o V. Šaulys

2639 W. 86th St.

Chicago, IL 60652

Tel.: (312) 776-7337

Administracija:

Sofija Blažys

3038 W. 59th St.

Chicago, IL 60629

(312) 776-6667 (darbo)

ir **Irena Makštutis**

6849 Highland

Palos Heights, IL 60463

(312) 448-8374

TURINYS

<i>Lietuva laukia mūsų paramos</i>	1
<i>Redakcijos informacija</i>	2
<i>Naujas intraveninis anestezijos vaistas</i> — <i>Propofol, Jonas Prunskis, M.D.</i>	3
<i>Kas naujo reumatologijoje?</i> <i>Paruošė A.Z. Šaulys, M.D.</i>	6
<i>Medicinos raida Lietuvoje XV-XX</i> <i>šimtmečiuose, Milda Budrienė, M.D.</i>	8
<i>Australiją aplankius, D. Bieliauskienė, M.D.</i>	15
<i>Lietuvių Medicinos Muziejus, dir. M.</i> <i>Budrienė, M.D.</i>	18
<i>Medicina okupuotoj Lietuvoj</i>	20
<i>PLGS veikla</i>	23
<i>Illinois Liet. Gyd. draugija</i>	25
<i>Kalifornijos Liet. Gyd. draugija</i>	28
<i>Kanados Liet. Medikų draugija</i>	28
<i>New Yorko Liet. Gyd. draugija</i>	30
<i>Gydytojų Korp! Gaja, K. Ambrozaitis, M.D.</i> ...	32
<i>Kronika, paruošė K. Rimkus, M.D.</i>	35
<i>Mokslo pakopomis, K. Rimkus, M.D.</i>	40
<i>Mūsų mirusieji, paruošė K. Rimkus, M.D.</i>	42

Viršelis:

Dr. Antano Lipskio „Lėlių muzikantas“, aliejus

Paskutiniam viršelio puslapy:

Lietuvos gydytojai suvažiavime š.m. gegužės mėn. 19-20 d. pripildė Vilniaus operos rūmus.

LIETUVA LAUKIA MŪSŲ PARAMOS

Sunku net įsivaizduoti, kad Lietuvos vardas jau beveik pusė amžiaus yra ištrintas iš pasaulio žemėlapiu. Tie, kuriuos mes laikome savo draugais — Vakarų valstybės — yra labai abejingi skaudžiam mūsų likimui. Mūsų nedraugai gi — Tėvynės pavergėjai — visados buvo labai žiaurūs ir klastingi. Jie stengėsi nužudyti tautos laisvės dvasią, žalojo jos kūną. Tiesos troškulį jie sekė numalšinti melu ir atkakliai aiškino, kad mūsų kova dėl išsivadavimo yra ne kas kita, kaip aktyvi beprotybė. Nežiūrint to, daugumas Tėvynės sūnų ir dukterų gerai buvo įsisąmoninę, kad mirti yra garbė visuomet, kada gyventi gėda. Todėl kova su okupantu ir vietiniais jo tarnais vyko be perstojo pačiomis įvairiausiomis formomis. Daug metų jos aktyviu dalyviu buvau ir aš. Ji tebesitęsia ir dabar, nes labai gili praraja tebesiranda tarp to, kokia yra dabartinė Lietuva, ir to, kokia ji privalo būti.

Gorbačiovo vadovaujamas persitvarkymas pavergtąsias tautas pastatė į paukščio padėtį, kuriam truputį atleidus buvusius pilnai surištus sparnus be perstojo ir su pasityčiojimo gaidele sakoma: „Skrisk, parodyk ką gali, ką moki, pasistenk, naujai galvok!“

XXVII-me partijos suvažiavime Gorbačiovas užsiplanavo sukurti teisingiausią pasaulyje visuomeninę santvarką. Ir dabar ją kuria iš nevykusios demokratijos, deformuoto socializmo ir tautų vergijos mišinio. Tas kalba, kad jis ir toliau nori eiti paskui negarbingą vėliavą. Todėl nenuostabu, jei jis 1987 m. gale sakė: „Tie, kurie turi vilčių, kad demokratija, persitvarkymas atves į socialinį ir politinį perversmą Tarybų Sąjungoje, klysta. Tokie lūkesčiai — bergždi lūkesčiai“ (Tiesa 1987.X.1). Tačiau kito kelio, kaip radikalus ir universalus perversmas, šiai visapusiškai susibankrutavusiai valstybei, nėra ir niekadės nebus.

Savo laiku dr. V. Kudirka, kaip ir Fr. Šileris, mėgo tvirtinti, jog niekinga ta tauta, kuri savo laisvei ir garbei neaukoja visko, kas tam pasiekti būtina. Ar mes aukojame viską, ką galėtume?

Toli Rytuose atsidūręs poetas karo metu rašė:

„Kužda ten su žiedais mano girių beržai, —
Juos mylėjom kadais per mažai, per mažai. . .“

Ar ne per mažai Tėvynės meilės išėivija pastato okupantų neapykantai atremti?

Pirmajame Lietuvos atgimimo darbe, iš visų daugiausia pasižymėjo gydytojai. Iš jų tarpo atsirado filosofai bei valstybininkai, rašytojai ir poetai. Iš trijų Nepriklausomos Lietuvos prezidentų — vienas buvo gydytojas. Ir šiemetiniai „Varpo“ metai — tai tolimos gydytojo veiklos atspindys. Būtų gerai, jei iš lietuvių gydytojų tarpo atsirastų daugiau naujų basanavičių, pietarių, kudirkų, šliupų kurie negailėtų nieko tam, kad lietuvių tauta galėtų sėkmingai atsilaikyti dabar beveik globaline apimtimi siaučiančioje, nieko nesigailinčioje nežmoniškumo audroje.

Dr. Alg. Statkevičius

Kaip jau buvo skelbta praeitam numeryje, š.m. rugsėjo 2-3 d.d. vyks Pasaulio lietuvių gydytojų sąjungos suvažiavimas. Pirmąją suvažiavimo dieną numatoma diskutuoti organizacines problemas: statuto pakeitimus ar papildymus, numatomi pranešimai iš draugijų veiklos, „Medicinos“ žurnalo padėtis Lietuvos gydytojų sąjungos planuose, mūsų visų įsipareigojimai besikeičiančiuose situacijose tėvynėje ir t.t. Tie klausimai bus sprendžiami draugijos rinktų atsotvų.

Antrą dieną bus mokslinė programa. Numatomos bent 5-kios paskaitos. Užsiregistravę ir išklausę paskaitas gydytojai gaus I-mos kategorijos AMA pripažintus užskaitus ir CME pažymėjimą. Rugsėjo 2-rą numatytas iškilmingas pobūvis: vakarienė su menine programa. Rugsėjo 3-čią, vakare bus laiko korporacijų susirinkimams.

Suvažiavimas vyks Hyatt Oakbrook viešbutyje (žiūr. skelbimą!). Jau galima registruotis viešbuty. Pažymėję, kad dalyvausit PLGS suvažiavime, gausit specialią nuolaidą. Mašinoms pastatymas veltui. Patogus susisiekimasis su Midway ir O'Hare

aerouostais. Valdyba išsiuntinės informaciją ir viešbučio registracijai formas. Bus skelbiama spaudoje. PLGS valdyba

• Šių metų gegužės 19-20 dienomis Vilniuje, Operos rūmuose įvyko gausus Lietuvos gydytojų delegatų suvažiavimas ir atkūrimas Lietuvos medicinos gydytojų sąjungos. Paskutinis, V-tasis Lietuvos gydytojų suvažiavimas įvyko 1937 metais Kaune. Tad šis suvažiavimas buvo VI-tasis. Dalyvaavo apie 1000 gydytojų išrinktų atstovų-delegatų ir keliolika svečių iš užsienio. Suvažiavime sąjungos pirmininku išrinktas, mums gerai žinomas širdies ir kraujagyslių chirurgas Vilniuje, prof. **dr. Algimantas Marcinkevičius**. Išsamiau apie suvažiavimą bus parašyta sekančiame MEDICINOS numeryje.

Mieli kolegos,

Kasmet 15-20 gydytojų keičia gyvenamas vietas, pasikeičia adresai. **Medicina** išsiųsta senu adresu ne visuomet Jus pasiekia. Paštas retai žurnalą grąžina, nes mes naudojames papiginta „bulk rate“ tarifu.

Taip pat redakcijai reikalingi **jaunųjų, naujų medikų** adresai. Jiems pradžioj siuntinėsim **Mediciną** veltui. Administracija prašo prisiųsti naujus adresus.

Antanas Lipskis, M.D., gimė Lietuvoje, medicinos studijas pradėjo Lietuvoje, VD universitete, Kaune. Medicinos mokslus baigė Heidelberge. Atvykęs į JAV praktikavo mediciną Čikagos apylinkėje iki 1983 metų. Jau studijų metais domėjosi menu, tapyba. Būdamas medicinos praktikoje, privačiai studijavo meną ir laisvalaikis skirdavo tapybai. Dabar dalį metų gyvena Floridoje, kur daug laiko praleidžia savo studijoje.

Kolega Lipskis mums pažįstamas iš ankstesnių savo parodų ir nekartą jo kūriniai puošė „Medicinos“ puslapius. Šių metų gegužės mėn. 26 iki birželio 17 turėjo gausią — 51 kūrinio, parodą Balzeco lietuvių kultūros muziejuje, Čikagoje.

David Burside, apibudindamas kol. Lipskio kūrybą, mato „tikrą spalvų pajautimą — savitą, įgimtą, kuris neišmokstamas. Jo kūryba nesiriboja formaliom meno taisyklėmis. Jis surizikuoja savo spalvų supratimą išreikšti ryškiom linijom ir stipriais teptuko brūkšniais... Randama ir

Dr. Antanas Lipskis

emocingų alegorijų, kaip pvz. „Pagonio kelionė į amžinybę“ ar „Angelo pirmosios mišios“ ir kt.”

Kolega Lipskis nesiriboja tapyba — rašo ir poeziją. Parodos progai išleido savo eilėraščių rinkinį „Kai saulė liepė“.

NAUJAS INTRAVENINIS ANESTEZIJOS VAISTAS — PROPOFOL

(Palyginimas su pentotalio-isoflorano veikimu)

JONAS PRUNSKIS, MD

Jonas Prunskis, MD bakalauro laipsnį įsigijo Čikagos universitete. MD laipsnį gavo, baigęs Rush Medical College, 1982 metais. Stažą atliko Iliojaus universiteto ligoninėse. Dr. Prunskis buvo otolaringologijos rezidentu Colorado universitete, o anesteziologijos ir Critical Care specialybę įsigijo 1987 m. Po to atliko 6 mėnesių fellowship programą iš ambulatorinės anestezijos. Jis yra autorius straipsnių psichiatrijos, neurochirurgijos ir anesteziologijos srityse, dalyvavęs su paskaitomis Iliojuje, Kolorade, Britų Kolumbijoje ir 1989 m. Italijoje, LAMA seminaruose. Dabar yra privačioje anestezijos praktikoje Sherman ligoninėje, Elgin, IL.

Dr. Prunskis yra aktyvus respublikonų partijos narys. Buvo vienas vadovų „Doctors for Bush“ prezidento rinkiminėje veikloje 1988 m., ir išreiškė gydytojų nuomonę ir nuotakas prezidento patarėjams apie sveikatos problemas JAV. 1984-1988 m. laikotarpiu buvo Korp! GAJA vicepirmininkas.

Įvadas

Propofol yra vandeninė emulsija, naujas intraveninis hipnotikas, neseniai pradėtas naudoti anestezijoje bandymo stadijoje. Tai stereocheminis junginys, netirpstantis vandenyje, bet organizme greitai suyra ir išskiriamas per inkstus. 2-2,5 mgs/kg dozėse propofol švelniai ir greitai ligonį užmigdo, lyginant su kitais intraveniniais anestetikais, kaip thiopental, methohexatol, thiamylal ir etomidate. Tas vaistas yra tik hipnotikas, norint gauti chirurginę anesteziją, reikia pridėti N₂O, ar narkotiko.

Kadangi paskutiniaisiais metais daugiau operacijų daroma ambulatorinėse situacijose, tokios kokybės vaistas labai pageidautinas. Propofol veikimas

buvo tikrinamas bandymais. 1. Buvo tiriama vaisto psichomotorinis efektas, lyginant su isofluranu; 2. Buvo tiriama, po kiek laiko ligonis atsibunda po tokios anestezijos, palyginus su isofluranu. Tyrimams buvo parinkti ligoniai 18-78 metų amžiaus, vyrai ir moterys (išskyrus nėščias ir kūdikius maitinančias moteris). Operacijos buvo įvairios ir trukusios nuo 1 iki 2 valandų. Ligoniai turėjo bet kokią žinomą alergiją, ar turėję praeity anestezijos problemų, ar sergantys kepenų, inkstų, širdies, kvėpavimo organų, ar metabolinėmis ligomis, nebuvo tiriami. Taip pat nebuvo tiriami ligoniai, su kuriais buvo sunku susikalbėti.

Tyrinėjimai atlikti Čikagos universitete, pagal universiteto nustatytas taisykles. Buvo panaudoti 54 moterys ir 7 vyrai, geros bendros sveikatos (ASA Physical Status I ar II). Ligoniai prieš operaciją negavo jokių vaistų (premedikacijos), išskyrus anesteziologiją, nei ligonis, nei personalas nežinojo, kokie vaistai yra naudojami anestezijai. Prieš pat operaciją ligoniai gavo tubocuranine 3 mgs, glycopyrrolate 0.2 mg ir fentanyl'io 1.5 mcg/kg i.v. Po 4 minučių anestezija pradėta su propofol 2 mgs/kg ar thiopental 4 mgs/kg iv, tai visa padaroma 30 sekundžių laikotarpiu. Tada suleidžiama succinylcholin'o 1,5 mg/kg ir 60-90 sekundžių laikotarpiu ligonis endotrachealiai intubuojamas. Po to anestezija palaikoma su propofol ar isofluran.

Pirma 10 ligonių grupė gavo propofol 12 mg/kg/val. pirmas 30 minučių, 9 mgs/kg/val sekančias 30 minučių ir 6 mgs/kg/val. po to, iki galo operacijos. Ta grupė buvo pavadinta „didelės propofol dozės grupė“. Kita grupė ligonių (nuo 11 iki 31) pavadinta „žemos propofol dozės grupė“, nes pirmas 15 minučių jie gavo 9 mgs/kg/val. propofol ir 6 mgs/kg/val. iki operacijos pabaigos. Visiems ligoniams buvo naudojamas Vencuronium bromide. Visiems ligoniams aparatūra vaistų leidimui į veną naudojama tokia pati.

Nuolat buvo matuojamas ligonių iškvėptas CO₂ ir deguonies saturacija kraujyje. Ligoniai gavo glycopyrrolate 0.4 mgs ir neostigmino 2 mgs panaikinimui kurarizacijos. Po operacijos besiskundžiantiems skausmais, buvo leidžiama i.v. fentanyl ar duodama acetominophen dėl skausmo arba droperidol, esant vėmimo jausmui. Poaneste-

zinėj stadijij, ligonio būklę vertino ir rezultatus rašė personalas, kuris nežinojo, kokie anestezijos vaistai buvo panaudoti. Ligonių įvertinimui buvo naudojamas Aldrete ir Croulik skalės, kuriose atsižvelgiama į atsibundančio ligonio aktyvumą, kvėpavimą, kraujo spaudimą, odos spalvą ir sąmoningumą. Ligonio būklė buvo tikrinama kas 15 minučių. Prieš išleidžiant iš po-anestezijos stebėjimo patalpų, ligonis turėjo gerai toleruoti išgertus skysčius, pajėgus nueiti į tualetą šlapintis, neturi per daug skųstis skausmais ir neturėti vėmimo jausmo. Sekančią dieną ligonio telefonu buvo teirujamasi apie savijautą. Statistinis įvertinimas darytas pagal priimtas analizės taisykles. „Didelės propofol dozės“ grupė, pavadinta isofluorane A, buvo lyginama su „žemos propofol dozės“ grupe, pavadinta isofluorane B.

Rezultatai

Tyrimuose dalyvavę ligoniai buvo dermatografiškai panašaus amžiaus, kūno svorio, ir bendra sveikatos būkle (Žiūr. 1-mą lentelę). Panaudotų

TABLE 1. Demographic Characteristics (Mean±SD)

	Propofol		Thiopental-Isoflurane	
	High	Low	A	B
Female/Male (n)	10/0	18/3	100	16/4
Age (yr)	40±8.3	33±12.4	30±7.7	37±8.9
Weight (kg)	69±13.0	71±12.9	60±7.7	64±15.4
Height (cm)	163±3.6	165±7.6	164±7.7	163±8.0
Total dose of Propofol (mg)	602±187	767±420	-	-
Duration of Anesthesia (min)	47±22.1	86±51.8	50±22.8	57±25.4
Operation				
Tubal Ligation	5	3	4	3
Laparoscopy	3	6	5	8
Laser	2	1	1	0
Other	0	11	0	9

vaistų kiekis beveik nesiskyrė isofluorane A nuo isofluorane B grupės. (Žr. lent. 2). Tačiau grupei B operacijos metu buvo gerokai daugiau sunaudota Vecuronium negu isofluorane A gr. Orientacija ir

TABLE 2. Medications (Mean±SD)

	Propofol		Thiopental-Isoflurane	
	High	Low	A	B
Fentanyl (µg)	152±39	163±7	115±38	137±55
Vecuronium (mg)	2.9±0.8	4.3±2.8 *	2.4±0.6	2.7±1.4
Acetaminophen (mg)	65±205	402±633	650±919	552±824
Droperidol (mg)	0.1±0.2	0.04±0.2	0.3±0.5	0.2±0.4

*P< 0.05 Propofol low vs isoflurane B

reakcija greitesnė „žemos propofol dozės“ grupėj (3 lent.). Šios grupės ligoniai taip pat geriau

TABLE 3. Recovery (Mean±SD)

	Propofol		Thiopental-Isoflurane	
	High	Low	A	B
N ₂ O off to				
Extubation (min)	3.9±2.1	3.8±2.7	3.1±1.8	4.7±3.2
Response to commands (min)	6.5±3.0	3.7±3.0*	5.6±3.6	6.2±2.9
Spontaneous eye opening (min)	6.8±3.0	4.2±3.2*	5.9±3.6	6.7±2.8
Orientation (min)	10.5±6.3	5.7±3.3*	10.9±8.2	10.0±5.6
PARS 10 (min)	24±18	23±26	34±28	23±14
Able to sit (min)	69±41	58±23	67±34	77±35
Able to stand (min)	87±43	66±24*	77±46	92±38
Tolerates fluids orally (min)	146±86	61±20*	134±79	129±101
Able to void (min)	131±66	103±67*	155±64	184±95
Home-ready (min)	203±80	136±77*	206±57	204±101
Return of psychomotor tests to baseline (min)				
Perceptual Speed	132±47	103±35*	140±62	136±54
Tapping Board	139±66	105±36	157±56	129±55
Maddox Wing	132±58	114±41	151±74	140±50

* P<0.05 Propofol low vs isoflurane B

toleravo skysčius ir kitos funkcijos greičiau sugrįžo į normalų būvį. Tie ligoniai galėjo anksčiau apleisti ligoninę (3 lent.). „Didelės propofol dozės“ grupės ligoniai skundėsi vėmimu 80% daugiau, negu kitos grupės. Sekančią dieną ligonio būklės ypatingų skirtumų nebuvo abiejose grupėse, sprendžiant iš telefoninių pokalbių.

TABLE 4. Quality of Recovery in PACU

	Propofol		Thiopental-Isoflurane	
	High	Low	A	B
Good	2	16*	2	5
Adequate	6	3	8	10
Poor	2	0	0	4

*P<0.01 Propofol low vs isoflurane B (good vs adequate or poor)

GOOD	Rapid return to consciousness and orientation with no anesthetic complications.
ADEQUATE	Fairly rapid return to consciousness and orientation; minor anesthetic complications.
POOR	Delayed recovery or prolonged somnolence or protracted side effects from anesthesia.

TABLE 5. Emesis after Propofol or Isoflurane Anesthesia in the PACU

	Propofol		Thiopental-Isoflurane	
	High n=10	Low n=19	A n=10	B n=2
None	2	12 *	2	5
Emesis overall	8	7	8	15
Nausea	2	7	3	6
Retching	1	0	2	1
Vomiting	5	0	3	8

* $P < 0.038$ Emesis vs none (propofol low vs isoflurane B)

Viena anestezijos būtinybių yra greitas ir saugus atsibudimas, ypač ambulatorinėmis sąlygomis. Žemos propofol dozės grupėje buvo gerokai greitesnis atsibudimas negu thiopental-isoflurano grupėje, mažiau vėmimo, kuris labai pablogina ligonio savijautą, ir trukdo ligonį išleisti į namus. Vėmimą sukeliančių priežasčių yra daug: priklauso nuo operacijos ilgumo, kokia anatomicinė struktūra operacijos metu manipuliuojama ir vaistai, ir ligonio amžius, bei emocinė savijauta ir t.t. Iš tyrimų statistikos matyti, kad po trumpų ambulatorinių operacijų propofol užmigdyti ligoniai atsibunda greičiau, labai retai turi vėmimo jausmą (nausea) ir rečiau vemia, geriau toleruoja skysčius ir mažiau šlapimo sutrikimų ir gali greičiau apleisti ligoninę.

Tikimasi, kad propofol bus dar šiais metais leidžiamas naudoti JAV, nes kuris laikas jis yra plačiai naudojamas Europoje.

Autorius dėkoja tyrimų bendradarbiams: Drs. K. Kortila, P. Ostman ir E. Faure.

SUMMARY

Propofol, a New Intravenous Anesthetic Agent: Compared to Thiopental-Isoflurane Anesthesia

A randomized prospective study was performed to compare recovery characteristics in sixty American Society of Anesthesiologists Physical Status one and two patients scheduled for outpatient surgery with either propofol or thiopental-isoflurane anesthesia. Particular attention was focused on the recovery time needed to meet discharge criteria. Propofol in two different infusion rates was compared with standard thiopental-isoflurane anesthesia. Both propofol groups received propofol 2 mg/kg for induction

followed by propofol infusion one minute after intubation. The infusion rates in the high dose propofol group were 12 mg/kg per hour for the first 30 minutes and then 9 mg/kg per hour for the next 30 minutes and 6 mg/kg per hour thereafter. In the low dose propofol group the infusion rates were 9 mg/kg per hour for the first 15 minutes, and 6 mg/kg per hour thereafter.

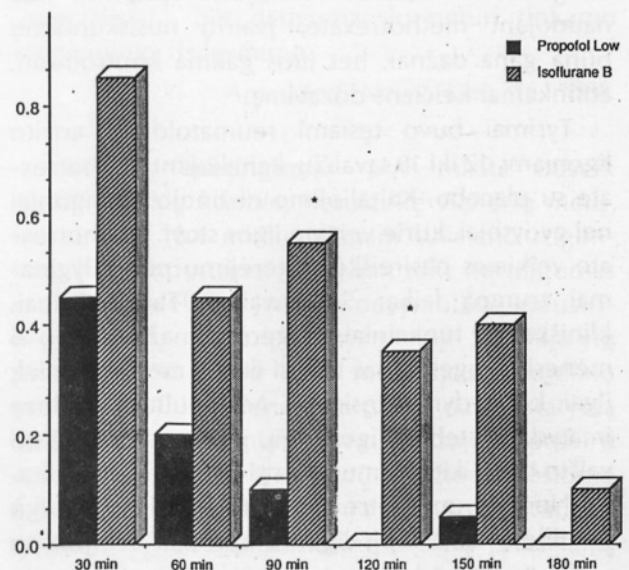
The thiopental-isoflurane group received thiopental 4 mg/kg for induction followed by isoflurane in concentrations ranging from 0.5 to 2%, one minute after endotracheal intubation. Other drugs administered during or after anesthesia were similar between the two groups. All patients received nitrous oxide and oxygen one minute after intubation and fentanyl 1.5 mcg/kg four minutes prior to induction.

The low dose propofol group had significantly, (with a P value less than 0.05), faster clinical recovery than the isoflurane group with respect to times to response to commands, eye opening, orientation, ability to stand and void, tolerance to oral fluids, home-readiness and recovery of perceptual speed.

No such differences were seen between the propofol high dose and isoflurane groups. Patients in the low dose propofol group had significantly less emesis than the patient's given

Legend:

Figure 1: Fraction of patients with emesis in the post anesthesia recovery room during 30 min time periods in propofol low and isoflurane-B groups. $P < 0.05$ () propofol low vs isoflurane B.

isoflurane. Of all the findings, the three most pertinent and important from this study are that:

1. Low dose propofol anesthesia causes less postop. urinary retention than thiopental-isoflurane anesthesia.
2. It also allows the patient to be home-ready by already established criteria.
3. There is less postoperative nausea and vomiting.

We conclude that for patients undergoing ambulatory surgery, low dose propofol is preferable to thiopental-isoflurane anesthesia because the patients are able to be discharged from the post-anesthesia care unit sooner.

Šaltiniai — References

Youngberg JA, Texidor MS, Smith DE: A comparison of induction and maintenance of anesthesia with propofol to induction with thiopental and maintenance with isoflurane. *Anesth Analg* 66:51-5191, 1987

Aldrete JA, Kroulik D: A postanesthetic recovery score. *Anesth Analg* 49:942-950, 1973

Weightman WM, Zacharias M: Comparison of propofol and thiopentone anaesthesia (with special reference to recovery characteristics). *Anaesth Intens Care* 15:389-393, 1987

Price ML: Comparison of total intravenous anaesthetic technique using propofol infusion, with an inhalation technique using enflurane for day case surgery. *Anaesthesia* 43:84-87, 1988

Vinik HR, Shaw B, MacKrell T, Hughes G: A comparative evaluation of propofol for the induction and maintenance of general anesthesia. *Anesth Analg* 66:51-5191, 1987

Doze VA, Shafer A, White PF: Propofol-nitrous oxide versus thiopental-isoflurane-nitrous oxide anesthesia for general anesthesia. *Anesthesiology* 69:63-71, 1988

KAS NAUJO REUMATOLOGIJOJ?

Reumatologija yra medicinos sritis apimanti jungiamojo audinio sutrikimus, kurie pasireiškia sąnariuose ir aplinkiniuose audiniuose su bendrais, sisteminiais negalavimais.

Pastaraisiais metais pradėta naudoti *methotrexate* reumatoidinio artrito gydymui, nežiūrint, kad yra nuodingas organizmo audinių celėms. Beveik visi kliniški mėginimai atlikti su *methotrexate* prie uždegiminių sinovijų padėjo, kur auksas ir penicilaminas neveikė arba nebuvo galima jų naudoti dėl alerginės ar kitokios reakcijos. Nežiūrint, kad naudojant *methotrexate*, įvairių nusiskundimų būna gana dažnai, bet juos galima kontroliuoti, atitinkamai keičiant dozavimą.

Tyrimai buvo tęsiami reumatoidinio artrito ligoniams 12 iki 18 savaičių, kaitaliojant *methotrexate* su placebo. Kaitaliojimo nežinojo nei ligoniai nei gydytojai, kurie vertino ligos stovį. *Methotrexate* veikimas pasireiškė pagerėjimu per palyginamai trumpą laiką: 5-6 savaites. Tačiau pilnai, kliniškai ir funkciniai, pagerėjo maždaug po 6 mėnesių. Pagerėjimas tęsiasi iki 4,5 metų arba tiek ilgai, kol gydymas tęsiamas. Manipuliuojant dozę ir atydziai stebint ligos eigą, įmanoma sumažinti vaisto dozę iki minimumo, atsiekiant gerų rezultatų. Nustojus *methotrexate* vartojimą ilgesnį, negu paminėtą laikotarpį, ligos simptomai sugrįžta su

žymiu sąnarių uždegiminiu pablogėjimu. Naudojant *methotrexate* 2-3 metus, liga netik stabilizuoja, bet ir rentgenologiškai pagerėja.

Rūpestingai ligonius parinkus ir nuolatinei sekant, išvengiama, arba bent sumažinama sunkių ir nuodingų *methotrexate* reakcijų, kaip išvengimo aplastinės anemijos, kepenų fibrozės ar kepenų cirozės ar mirtinos plaučių reakcijos (peumonito). Ligoniams su inkstų, kepenų ir plaučių negalavimais, alkoholikams, labai nutukusiems, ligoniams turintiems skrandžio opas ir anemijas, nepatariama naudoti *methotrexate*.

(*Methotrexate* sustabdo folinės rūgšties pasikeitimą į dihydrofolinę rūgštį. Dihydrofolinė rūgštis yra reikalinga organizmo celių metabolizmui. Be šitos medžiagos celės negali daugintis. Kadangi piktybinių auglių celių metabolizmas yra daug greitesnis, joms reikia daugiau dihydrofolinės rūgšties, o to negaudamos, pirmos nukenčia. *Methotrexate* jau gana seniai naudojamas piktybinių auglių gydymui — sunaikinimui. Tik prieš keletą metų pradėta naudoti prie kitų ligų, kaip psoriasis, lėtinių storųjų žarnų uždegimų (colitis) ir reumatinių artritų. Tais atvejais dozės yra skirtingos, kaip vėžio gydyme).

Ypatingo atsargumo reikalinga seniems, nėsčioms moterims ir diabetikams. Ligoniams gaunan-

tiems iki 2 g methotrexate ilgesnį laiką, keletą metų, reikia daryti perijodines kepenų biopsijas. Dabar rekomenduojamos biopsijos po kiekvienos 1,5 g methotrexate dozės.

Kaip methotrexate veikia į reumatoidinį artritą (RA), nėra tikra. Neatrodo, kad sumažina imuninės sistemos veikimą, priešingai, yra ženklų, kad pagerina. Veikimas nėra toks, kaip kitų antireumatininių vaistų, nes methotrexate veikia ne vien prieš audinių uždegimą.

Sjoergeno sindromas (SS) yra autoimuninė liga, pasireišianti akių sausumu (xerophthalmia), burnos sausumu (xerostomia) ir pasikartojančiu seilių liaukų padidėjimu. Be ašarinių ir seilių liaukų funkcinio pakitimo, pasireiškia sąnarių, odos, plaučių, inkstų, periferinės ir centrinės nervų sistemų, kraujo, raumenų ir limfinės sistemos sausmės (sicca complex). Visa tai yra surišta su RA, sisteminiu lupus erythematosus, scleroderma ar polimiositu. Centrinės nervų sistemos (CNS) simptomai pasireiškia židininio smegenų pakenkimu, (sukeliant hemiparesis ar aphasia); arba difuziniais reiškiniais (eg, aseptinis smegenų uždegimas); arba nugaros smegenų pakenkimu (eg, aseptinis smegenų uždegimas); arba nugaros smegenų pakenkimu (eg, progresuojanti myelopatija) ir pn. Bendrai paėmus, kaip CNS paveikiama SS ligoje, nėra aišku, nors dauguma mano, kad periferinis kraujo indų uždegimas sukelia tuos simptomus. Daugumoje atvejų tai buvo patvirtinta histologiniais tyrimais.

Gydymas. SS, kada CNS yra įvelta, naudojami kortizono preparatai arba kitos imuninę sistemą slopinančios priemonės. Svarbu ankstyva diagnozė, diferencijuojant nuo sclerosis multiplex.

Podagra — sėkmingai gydoma liga. Svarbu išvengti sąnarių podagrinių pakitimų, šlapimo rūgšties kristalų susidarymo, inkstų akmenų išsivystymo. Podagra yra dažnesnis susirgimas, negu diagnozuojama. Anksčiau buvo manoma, kad tai vyrų liga. Pastaruoju metu, daugely medicinos aprašymų rodo, kad 15% iki 30% naujai diagnozuotų podagros ligonių yra moterys, ypač po menopauzos. Podagros pradžia — vidurkis 58 — 77 metai amžiaus. Podagra dažnesnė pas diuretikus naudojančius ligonius ir asmenis su inkstų sutrikimais. Podagros uždegiminiai reiškiniai rečiau užtinkami pas moteris. Gydymui naudojami antiuždegiminiai ir hipoureceminiai vaistai, ypač kada podagra pasireiškia su sąnarių uždegimais.

Summary

Short review of recent advances in Rheumatology, with therapeutic application of methotrexate. Discussion of Sjoergens Syndrome with emphasis on etiology and involvement of CNS and epidemiology of gout was reviewed.

Šaltiniai:

Furst D.E., Kremer J.M. Methotrexate in rheumatoid arthritis. *Arthritis Rheum.* 1988;31:305-314.

Molina R., Provost T.T., Alexander E.L. Peripheral inflammatory vascular disease on Sjoergen's syndrome: association with nervous system complications. *Arthritis Rheum.* 1985;28:1341-1347.

Lawry G.V. II, Fan P.T. Bluestone R. Polyarticular versus monarticular gout: a prospective analysis of clinical features. *Medicine* 1988; 67:335-343.

Michael A. Becker, M.D. Rheumatology. *JAMA*, 1989; 211:2887-2888.

Paruošė A.Z. Šaulys, M.D.

Nauja Specialybė — ALGOLOGISTAI —

gydytojai, kurie specializuojasi gydyme ligonių, turinčių lėtinius (chroniškus) skausmus. Tos rūšies specialistai yra susibūrę į *American Academy of Pain Medicine* draugiją, kuri turi 276 narius; jų būstinė yra Čikagoje. Tos organizacijos duomenimis, JAV yra apie 75 milijonai žmonių, varginamų lėtinių skausmų ir gydymui išleidžiančių apie 65 bilijonus dolerių. Skausmo specialistų nuomone, daugeliui tokių ligonių reikalingas ekspertų gydymas. Iki šiol skausmo problemomis, be gydytojų, domėjosi chiropraktikai ir kitokie „specialistai“, bet daugumas jų neturi tinkamo medicininio išsilavinimo.

Am. Med. News, Dec. 16, 1988.

Kūdikių mirtingumas. JAV miršta beveik 40,000 kūdikių kasmet, nesulaukę vienerių metų, kas sudaro 10.4 mirčių vienam tūkstančiui gimimų. Kaip industrinei valstybei, toks mirtingumas yra labai didelis — JAV yra devyniolikta industriinių valstybių sąrašė. (Tokioje skalėje Japonija yra pirmoji — su 5,2 iš 1000, su mažiausiu kūdikių mirtingumu). JAV kongresas ruošia naują įstatymą „statistikos“ pagerinimui; yra planuojama paskirti apie 100 mil. dolerių motinų priežiūrai nėštumo laikotarpiu pagerinti. Norint sumažinti kūdikių mirtingumą, būtina sumažinti skaičių prieš laiką gimusių ir mažo svorio gimusių kūdikių skaičių.

MEDICINOS RAIDA LIETUVOJE XV-XX ŠIMTMEČIUOSE

MILDA BUDRYS, M.D.

Dr. Milda Budrienė praktikavo mediciną alergijos ir imunologijos srityje Čikagoje. Dabar gyvena Floridoje. Nuolatinė bendradarbė ir redakcijos kolegijos narė „Medicinos“ žurnalui, Lietuvių medicinos muziejaus organizatorė ir direktorė. Rašo medicinos istorijos klausimais.

Gilioje senovėje Lietuvos teritorijoje jau gyveno sėkli bendruomenė. Medicinos pagalbą teikė vaidilos ir vaideliotai. Gydė jie žolių antpilais, užkerėjimais, amuletais ir panašiai. Jau tada mokėjo atstatyti išnirimus, gydyti žaizdas ir kaulų lūžius. Tai patvirtina archeologiniai radiniai. Kauno apylinkėse, Veršvuose buvo rasti iš III-IV šimtmečio išlikę gerai sustatyti šonkauliai ir dilbio kaulai bei trepanuota kaukolė. Dr. J. Puzino duomenimis, ankstyviausia trepanuota kaukolė yra iš II-III šimtmečio, kurią jis rado kasinėdamas Sargėnų pilkapius Lapių valsčiuje, Kauno apylinkėje 1938-40 metais. Ta medžiaga buvo perduota Vytauto Didžiojo muziejui.

Iki XVI šimtmečio pradžios Lietuvoje nebuvo nei išsimokslinusių gydytojų, nei ligoninių, nei sveikatos reikalus tvarkančių įstatymų. Ligonių slaugymu ir gydymu rūpinosi šeima; motina slaugė savo vaikus, namų šeimininkė — šeimynos narius. Tačiau į pagalbą buvo kviečiami **žyniai ir burtininkai**, kurie „gydė“ žmones užkalbėjimais, amuletais. Be burtininkų, dar buvo **liaudies daktarai**, kurie iš žolių, šaknų, vaisių (sėklų) paruoštais atpilais gydė įvairias ligas.

Tačiau yra žinoma, kad **1400 metais Vytautas Didysis**, susirgus jo pirmajai žmonai Onai, paprašė

ordino pagalbos. Ordino magistras Konradas fon Jungingenas tuojau atsiuntė savo gydytoją Konradą „okulistą“. Susirgus Vytauto antrajai žmonai Julijonai, Vytautas ir vėl prašė ordino pagalbos. Šį kartą ordino magistras Povilas Rusdorfas atsiuntė vidaus ligų specialistą magistrą iš Torunės. Jogaila XV šimtmečio pradžioje turėjo savo nuolatinį gydytoją, o Kazimiero Jogailaičio sūnus Aleksandras turėjo net du gydytojus: medicinos ir filosofijos **daktarus Joną Benediktą ir Martyną iš Dušnikų-Dušnickj**.

Be anksčiau minėtų gydytojų šiuo laikotarpiu **Vilniuje** buvo dar 5 didikų ir magnatų asmeniniai gydytojai. Gydytojus turėjo Sapiegos, Radvilai ir kiti.

Kaune gydė Tomas, baigęs Bolonijos universitetą 1512 m. Didysis Kunigaikštis Žygimantas Senasis jį labai gerbė ir vadino įžymiu laisvųjų mokslų ir medicinos daktaru Tomu Kauniškiu. Be daktaro Tomo, XVI šimtmečiu Kaune dar buvo 7 gydytojai. Apie gydytojus XVII a. pabaigoje ir XVIII a. pradžioje žinių neturime. XVIII a. pabaigoje minimi 3 gydytojai, dirbę Kaune. Kaunas turbūt buvo vienintelis miestas visoje Didžiojoje Kunigaikštystėje, turėjęs miesto gydytoją, vadinamąjį *stadt-fiziką*. Tokiu „stadt-fiziku“ 1570 m. yra buvęs Rupertas Finkas, o 1654 m. — Mikalojus Rurokas.

Žmonės, kurie gydė buvo: 1) **gydytojai**, 2) **barzdaskučiai-chirurgai** ir 3) **pirtininkai**. Gydytojai atstovavo teorinei medicinai ir buvo dažniausiai užsieniečiai, mokslus baigę Vakarų Europoje. Jie turėjo labai iškilią vietą visuomenėje; jų patarnavimu galėjo pasinaudoti tik turtingieji. Jie negydė odos ir venerinių bei chirurginių ligų, nes šių ligų gydymas buvo laikomas fiziniu darbu, kurį turėjo atlikti amatininkai — barzdaskučiai-chirurgai.

Smulkią chirurgiją — žaizdų gydymą, lūžusių kaulų sudėjimą, odos-venerines ligas gydė ir teismo mediciną atlikdavo **barzdaskučiai-chirurgai**. Jų patarnavimas buvo prieinamas ir paprastiems žmonėms. Laikui bėgant, barzdaskučių visuomeninė padėtis pradėjo gerėti, nes jų patarnavimu dažnai turėjo pasinaudoti ir didikai, net karališki rūmai. Žemiausioje pakopoje liko pirtininkai, kurie žmones gydė pirtyse.

Barzdaskučiai-chirurgai daugiausia buvo kilę iš žemesnio luomo ir neturėjo aukštesnio išsilavinimo. Jie buvo amatininkai ir jungėsi į cechus-brolijas. Jie buvo skirstomi į tris grupes: **mokinių, pameistrių ir meistrų**. Jaunuolis, norėdamas tapti barzdaskučiu, turėjo trejus metus dirbti pas meistrą; įsigijęs pameistrio laipsnį, dar turėjo dirbti pas kitą meistrą vienerius metus ir 6 mėnesius. Kiekvienas cechas turėjo savo taisykles. Kad gautų Vilniaus barzdaskučio laipsnį, pameistris turėjo dirbti pas meistrus net 12 metų ir po to išlaikyti egzaminus iš anatomijos, patologijos, chirurgijos ir farmakologijos, pademonstruoti savo sugebėjimą pasidaryti instrumentus kraujo nuleidimui, pasigaląsti skustuvą ir pagaminti kelių rūšių miltelius bei balzamus. Išlaikęs egzaminus, naujasis barzdaskutys buvo įrašomas į Vilniaus cechą ir užregistruojamas magistratu. Nuo to laiko jis galėdavo amatu verstis savarankiškai. Barzdaskučių-chirurgų cechų buvo Vilniuje, Kaune, Gdanske, Poznanėje, Krokuvoje, Karaliaučiuje ir kituose didesniuose miestuose.

Savo darbą barzdaskučiai atlikdavo namuose, gatvėse, turgavietėse. Prie barzdaskučių namo būdavo prikabinta emblema — varinė lėkštė. Cechai veikė iki XVIII a. antrosios pusės; po to išnyko. Tai sutampa su Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto atidarymu.

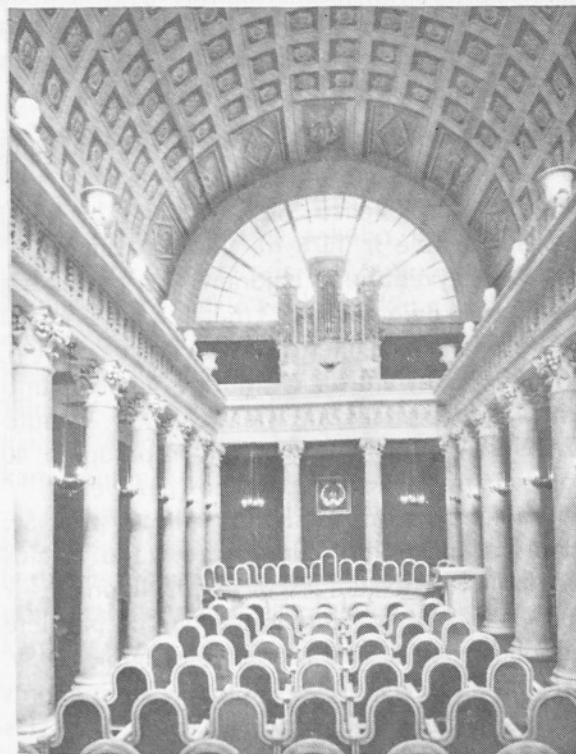
Viduramžiais žmonės gydėsi ne tik pirtyse ir barzdaskučių dirbtuvėse. Buvo pradėtos statyti **prieglaudos tipo įstaigos — špitolės**. Dabartiniu supratimu, tai buvo socialinės globos įstaigos, išlaikomos iš aukų. Daug špitolių įsteigė dvasininkai ir vienuolynai. Vienuoliai paprastai rūpinosi ir ligoniais bei ligoninių tvarkymu. Pirmąją špitolę Vilniuje įsteigė Jogailaičio sūnaus asmeninis gydytojas **Martynas iš Dušnikų** — Krokuvos akademijos auklėtinis — laisvųjų mokslų ir medicinos daktaras, vėliau tapęs Vilniaus kanau-ninku. Matydamas žmonių, ypač paliegių ir beglobių vargą be mediciniškos pagalbos, nusprendė įsteigti jiems ligoninės prototipą — špitolę. Savo labdaringą mintį pareiškė didžiajam kunigaikščiui Žygimantui Senajam, kuris tam tikslui davė žemės sklypą prie vadinamųjų „Šlapiųjų Vartų“. Čia Martynas, savo ir labdaros keliu surinktomis lėšomis, 1518 m. pastatė medinę špitolę. **Tai buvo pirmoji špitolė Lietuvoje**. Joje galėjo tilpti 10 ligonių, buvo įrengta vaistinė, virtuvė, patarnaujančio personalo kambarys ir koplyčia. Šią nedidelę špitolę jis pavadino Šv. Jobo vardu (Šv. Jobas — laikomas pavargėlių

globėju). Kiek vėliau ši špitolė buvo vadinama Šv. Marijos-Magdalenos vardu, veikė iki 1796 metų.

„Ar jos (špitolės) turėjo kokį kvalifikuotą mediką, žinių nėra“ — rašo S. Biuzelevičius, „tačiau vaistinės buvimas jose rodo, jog čia buvo žmogus, kuris nusimanė ne tik apie vaistų gamybą, bet ir apie tai, kaip juos praktiškai taikyti šios ligoninės įnamiams“.

Špitolių skaičius nuolat didėjo. 1536 m. Lietuvos kunigaikštis Žygimantas Senasis pavedė Vilniaus vaivada Ulrichui Hozijui pastatyti tiltą per Nerį ir nustatė važiavimo per jį mokestį. Surinktų lėšų dalis buvo paskirta naujai **Šv. Trejybės špitolei** išlaikyti, kurią tvarkyti pavedė dominikonų vienuoliams.

Labiausiai Vilniuje išgarsėjo ne dominikonų vienuoliai, bet **vienuoliai bonifratrai ir rokitai**, kurie savo gyvenimą pašventė ligonių slaugymui ir gydymui. Bonifratų ordinas buvo įkurtas Ispanijoje 1540 m. portugalų Joans'o Deo. Iš Ispanijos jie persikėlė į Italiją, Prancūziją, Vokietiją ir Lenkiją. Lietuvoje bonifratrus įkurdino vyskupas Vaina, pavesdamas jiems Šv. Kryžiaus bažnyčią. Bonifratrai bažnyčią pavertė vienuolynu, prie kurio 1635 m. įsteigė špitolę bepročiams gydyti. **Tai buvo pirmoji psichiatrinė ligoninė Lietuvoje**. Ji veikė iki 1915 metų.

Vilniaus universiteto aula. Salę puošia 16 universiteto profesorių biustai. Lietuviško klasicizmo paminklas.

Vienuolius rokitus prie Šv. Stepono bažnyčios įsteigė vienuolis Visockis. Jis pastatė mūrinę **Šv. Lozorius špitolę**, kurioje buvo globojama 40 ligonių. Kitų istorikų duomenimis Šv. Roko vienuolyną įkūrė Vilniaus vyskupas Bžostovskis 1713 m. vienuoliams buvo pavesti slaugyti maru sergantieji. Rokitai, slaugydami tokius pavojingus ligonius, patys susirgo ir išmirė.

XVIII šimtmečio viduryje atsirado dar viena stambi špitolė. Jos fundatorius buvo Smolensko vyskupas Ganauskas. 1743 m. jis padovanojo **Savičiaus gatvėje** žemės sklypą ir davė lėšų špitolei statyti. Špitolės tvarkymą pavedė gailėstingųjų Seserų vienuolynui. **Savičiaus ligoninė**, kuri turėjo 150 lovų, didelę dalį jų buvo paskyrusi pamestinukams. Špitolę pertvarkant, vaikai buvo perkelti į Kūdikio Jėzaus namus.

Laikui bėgant, kai kurios špitolės pasidarė tikromis ligoninėmis, o kitos — prieglaudomis. Špitolių tvarkymą pamažu perėmė valstybė. 1775 m. buvo sudaryta **Špitolių komisija**, kurios nuostatuose buvo numatyta „sukurti ano meto sąlygomis neblogą medicinos pagalbos organizaciją“. 1792 m. Lietuvos kunigaikštystėje buvo įregistruotos 194 špitolės, kuriose gydėsi 2159 ligoniai. 1796 m. visos Vilniaus smulkios ligoninės buvo sujungtos į **Generalinį hospitalį** ir įkurdintos Lukiškėse, Dominikonų vienuolyne. Ši ligoninė veikė iki 1940 m. ir vadinosi **Šv. Jokūbo ligonine**. Dabar ten yra „I Tarybinė ligoninė“ — joje yra įsteigtas traumatologijos skyrius.

Kauno pirmoji špitolė buvo įkurta maždaug tuo pačiu laiku, kaip ir Vilniuje — 1519 m. Joje buvo 12 lovų. Vėliau buvo atidaryta pirmoji liuteronų špitolė ir 1676 m. Vilniaus gatvėje — špitolė nusigyvenusiems bajorams-šlėktoms, kurią įrėngė ponai Beinardai. 1743 metais Kaune buvo 3 špitolės: viena prie miesto vartų, Vilniaus gatvėje, skirta bajorams, antroji — mūrinė ant Nemuno kranto, prie pranciškonų vienuolyno ir Vytauto bažnyčios, kuri galėjo patalpinti ir parūpinti 40 ligonių, ir trečia — prie parapijos bažnyčios.

1759 m. Kaune atsirado **špitolė prie Šv. Gertrūdos bažnyčios**, kurią įkūrė Vandžiogalos klebonas Petras Naumeiškis įvairiems ligoniams ir bepročiams gydyti. Špitolę tvarkyti jis pakvietė vienuolius rokitus. XIX a. pradžioje špitolė su Šv. Gertrūdos bažnyčia buvo atiduota gailėstingoms seserims šaritėms. Prie bažnyčios buvo pastatytas bokštas, panašus į Aušros Vartus. Kaune gyvenusieji ir dabar prisimena tą bokštą, kurį lankydavo nepriklausomybės laikais. 1866 m. šaritės buvo

Vilniaus universiteto Didžiojo kiemo vaizdas.

Nuotr. J. Polis

atleistos, ir bažnyčia buvo pavesta marijonams. Naujų ligoninių tuo laiku Kaune nebuvo statoma. Tik 1843 m. sudarius **Kauno gubernijos viešosios globos valdybą**, buvo pradėtos statyti ligoninės didesniuose miestuose: Telšiuose, Raseiniuose, Šiauliuose, Ukmergėje, Zarasuose ir Panevėžyje. XIX a. Lietuvoje atsirado ligoninių, kurias statė **stambūs žemvaldžiai** savo baudžiauninkams: Joniškėlyje tokią ligoninę pastatė Karpis; Alytuje, Rietave ir Plungėje — Oginskiai, Kretingoje — Tiškevičiai.

Žmonių aprūpinimas medicinine pagalba, gydytojų paruošimas, ligoninių tvarkymas žymiai pagerėjo, kai buvo įkurtas **Vilniaus universiteto Medicinos fakultetas**.

Tačiau pirmoji medicinos mokykla Lietuvoje buvo įkurta ne Vilniuje, bet Gardine. Iniciatorius buvo Lietuvos pažiūdininkis **Antanas Tyzenhauzas**. 1775 m. Liono medicinos veterinarijos profesorius Emanuelis Žilibertas, pakviestas Tyzenhauzo, atvyko į Gardiną ir pradėjo organizuoti pirmąją medicinos mokyklą. Mokyklai buvo paskirtas žemės sklypas Horodnico apylinkėje, Gardino priemiestyje, kur buvo įrengtos klasės užsiėmimams, kabinetas, bendrabutis ir kitos patalpos. Mokykla buvo vadinama **Karališkoji Medicinos Mokykla**, ir joje buvo 12-15 mokinių. Prie mokyklos buvo akušerių grupė, kurioje mokėsi 5 mergaitės. Akušerių parengimo grupė veikė iki 1780 metų. Tačiau ši medicinos mokykla išsilaukė tik iki 1781 metų. Mokyklą uždarius, mokiniai buvo perkelti į Vilniaus Medicinos fakultetą.

Vilniaus universiteto įkūrimo istorija prasideda XVI šimtmetyje. 1579 m. buvo įkurta *Academia*

et *Universitas Vilniensis*, kuris kelis šimtmečius buvo vienintelė aukštojo mokslo įstaiga Lietuvoje. Ji buvo tvarkoma jėzuitų ordino. Karalius Steponas Batoras savo privilegijoje skelbė: „kad iš visų mokslų — teologijos, metafizikos, fizikos ir logikos, išskyrus teisę ir mediciną — būtų suteikiama bakalaurui, magistrui ir daktarui laipsniai“.

Panaikinus jėzuitų ordiną, atsirado spraga, nes nebuvo kam tvarkyti aukštųjų mokyklų, todėl tais pačiais metais buvo suorganizuota valstybinė Edukacinė komisija (E.K.), kuri turėjo perimti jėzuitų turtą ir pertvarkyti švietimo sistemą. E.K. Perorganizuojant švietimą, Lietuvos kunigaikštystėje buvo pastebėta, kad Lietuva neturi nė vienos mokyklos, ruošiančios gydytojus. E.K. pirmininkas J. Masalskis tuojau paskyrė savo dvaro gydytoją prancūzą Mykolą Renje [Regnier] pirmuoju medicinos profesoriumi. Nuo Renje atvykimo į Lietuvą iki planingo darbo praėjo 6 metai. Tuo būdu oficialiai **Vilniaus universiteto Medicinos fakultetas pradėjo veikti 1781 metais**. Iš dėstytų dalykų sąrašo 1781-82 metais sužinota, kad buvo dėstoma anatomija, medicinos teorija, chirurgija (cirulnikystė) ir akušerija. 1797 m. jau buvo 6 katedros. Po kiek laiko atsirado ir naujos disciplinos — higiena, sanitarija ir vaikų ligos.

Vilniaus universiteto Medicinos fakultetas garsėjo ne tik savo akademinio mokslu, bet ir klinikomis, kuriose mokėsi studentai ir gydėsi žmonės. Prie V.U. buvo įkurtos **trys klinikos: terapijos, chirurgijos ir akušerijos**.

Vilniaus universiteto herbas

Medicina Nr. 1 (73) 1989

Gražiai ir tvarkingai veikęs Vilniaus universitetas po nepavykusio 1831 m. sukilimo buvo uždarytas. **1832 m. caras Nikolajus I pasirašė Vilniaus Universiteto uždarymo aktą**. Kadangi Rusijai, o ypač kariuomenei trūko gydytojų, tai Medicinos fakultetas buvo perorganizuotas į **Vilniaus Medicinos-chirurgijos akademiją**. Čia buvo dėstoma rusų, lotynų ir graikų kalbos, chemija, žmogaus anatomija, patologija, terapija, chirurgija ir kitos disciplinos. Ši akademija egzistavo iki 1842 metų. Po šios įstaigos uždarymo Vilnius ir visa Lietuva liko be aukštosios mokyklos. Norintieji studijuoti mediciną turėjo vykti į užsienį — Vakarų Europą ar Rusiją. Kartu su akademijos uždarymu buvo likviduotos ir klinikos. Vilniaus Universitetą atkurti buvo bandoma tuojau po 1863 m. sukilimo, po 1905 m. revoliucijos, tačiau tik 1918 m. Lietuvos Taryba patvirtino Vilniaus Universiteto statutą. Universitetas nebuvo atidarytas, nes 1919 m. Vilnių užėmė lenkai. **1919 m. Vilniaus Universitetas buvo vėl atidarytas ir pavadintas Stepono Batoro vardu**.

Po 1905 m. revoliucijos Vilniuje prasidėjo lietuvių judėjimas. Ten įvyko pirmasis seimas, atsirado naujos organizacijos. 1907 m. dr. J. Basanavičius įkūrė Lietuvių Mokslo Draugiją. 1910 m. dr. S. Matulaitis ir dr. A. Domaševičius suorganizavo Vilniuje ambulatoriją su stacionaru ir pavadino **Lietuvių ligonine**. 1913 m. dr. A. Domaševičius dar įrengė ginekologinę ligoninę „Sveikata“. Be šių ligoninių Vilniuje buvo dar 7 privačios ligoninės, įsteigtos ir vadovaujamos gydytojų.

1913 m. I pasaulinio karo išvakarėse Vilniuje buvo šios ligoninės: Šv. Jokūbo, Savičiaus, žydų, psichiatrinė, imperatorienės Marijos vardo — akių ligoninė, Pžezdeckio vardo — akių, vaikų, infekcinių ligų, alkoholikų stacionaras, Raudonojo Kryžiaus vaikų, karių ir geležinkelių ligoninės. **Vilniaus gubernijoje** buvo: 6 miestų ligoninės, kaimo, 28 priėmimo kambariai, 6 kalėjimo ir 2 karo ligoninės.

Kauno mieste buvo: miesto, Raudonojo Kryžiaus, Raudonojo Kryžiaus akių, žydų, karių ligoninės. **Kauno gubernijoje** buvo: 7 miestų, 7 privatinės ligoninės, 28 priėmimo kambariai ir 4 karo ligoninės.

SANITARINĖ BŪKLĖ IR KOVA SU LIGOMIS

Sanitarine priežiūra, kova su užkrečiamomis ligomis ir vaikų mirtingumu yra tvarkoma valstybės leidžiamais įstatymais bei potvarkiais. Senai-

Vilniaus universiteto rūmų dalis (centre) iš Šv. Jono bažnyčios bokšto.

Nuotr. J. Polis

siais laikais tais klausimais nebuvo rūpinamasi. Manoma, kad **pirmąjį potvarkį sveikatos reikalais** išleido Jogaila 1416 m., uždraudęs žmonėms keliauti iš Gdansko į Lietuvą, kai ten tuo laiku siautė epidemija. 1536 m. Žygimantas Senasis išleido taisykles dėl vandens tiekimo, gyvulių skerdimo ir viešųjų pirčių statybos bei naudojimo.

Viduramžiai nepasižymėjo švara. Miestuose viską, kas buvo nereikalinga, mesdavo į gatves. Jos dažniausiai buvo negrįstos. Prieš didžiąsias šventes jas valydavo, ir šiukšles vežimais išveždavo už miesto ribų.

Vilniaus miestas 1663 m. turėjo penkis vežimus, 30 kastuvų ir samdė padienius darbininkus miesto nešvarumams išvežti. Per dažnus lietus gatvės patvindavo, nešvarumai apsemdavo rūsius. Todėl 1642 m. pradėta gatves sausinti, pravedant kanalizacijos grovius.

Pagal istorinius duomenis **Kauno miestas kanalizaciją** turėjo jau XVI-tame šimtmečiuje. 1540 m. Žygimanto Senojo privilegijoje mimimas ir vandentiekis. Tą patvirtina ir archeologinės iškaskenos, nes buvo rasti to šimtmečio mediniai vamzdžiai su geležinėmis movomis. Šis vandentiekis aprūpindavo savivaldybės įstaigas, užiegos namus, karčiamas ir turtingųjų namus. Vanduo buvo surenkamas iš Žaliakalnio šaltinių. Kiti miesto gyventojai vandenį gaudavo iš vandens vežikų, kurie upių vandenį kubilais atveždavo į miestą. Panašius vandens vežikus ir vandentiekį turėjo ir Vilniaus miestas.

Blogos higienos ir sanitarinės sąlygos sudarė pagrindą įvairioms ligoms plėstis. Per Lietuvą perėjo maro, raupų, choleros, vidurių šiltinės ir kitos epidemijos. Baisiausia žmonijos rykštė viduramžiais buvo **maras**. Jis jau buvo žinomas

bibliniais laikais. Kada maras prasidėjo Lietuvoje, tikrų žinių nėra, tačiau manoma, kad maras Lietuvoje jau buvo XII šimtmetyje. Pagal I. Kraševskį 1419-1710 metais yra buvusios 22 maro epidemijos. Dr. Bagdonavičiaus duomenimis vien XVI šimtmetyje buvo 14 epidemijų. Sunkiausios epidemijos, nusinešusios daugiausia aukų, buvo 1710-1711 metais, vadinamaisiais **didžiojo maro metais**, per kuriuos Lietuva neteko trečdaliu gyventojų. Marui įsisiūbavus, žmonės nesuspedavo lavonų palaidoti, todėl lavonai gulėdavo namuose, gatvėse, kiemuose.

Viduramžiais neturėta nei vakcinų, nei vaistų kovoti su maru, tebuvo galima tik tuos ligonius slaugyti. Maru sergančių globojimu ir slaugymu labiausiai pagarsėjo vienuoliai rokitai.

Kita užkrečiama liga, nuo kurios nukentėjo daug Lietuvos gyventojų — **raupai**. Yra žinoma, kad raupai siautė Kinijoje ir Indijoje jau 1000 m. pr. Kr., o VI šimtmetyje pateko ir į Europą. Manoma, kad raupai pasiekė Lietuvą XVI šimtmetyje. Epidemija tęsėsi net XIX ir XX šimtmečiais.

Kovoje su raupais daugiausia dėmesio buvo kreipiama į vaikų skiepijimą.

Didžiausią indėlį kovoje su raupais davė **Vilniaus universiteto Medicinos fakultetas ir Vilniaus Medicinos draugija**. 1808 m. dr. Jozefas Frankas, Vilniaus Universiteto profesorius ir didelis Jener'io (Jenner) draugas ir šalininkas prie terapinės klinikos įkūrė **Vakcinacijos Institutą**, kuriame studentai mokėsi vakcinacijos ir skiepijo vaikus nuo raupų. Institutas veikė iki 1831 m. Raupų epidemijai vis siaučiant, institutas vėl buvo atidarytas.

Į kovą su raupais jungėsi ir įvairios organizacijos. Ypač pasižymėjo Masonų draugija, kuri turėjo

savo skyrius Vilniuje, Ukmergėje, Raseiniuose ir kitur. Raseiniuose buvo įsteigta net Vakcinacijos draugija.

Choleros tiksli registracija Lietuvoje prasidėjo XIX šimtmetyje. Pirmoji epidemija Europoje buvo 1817-1823 metais. Istoriniai šaltiniai rodo, kad cholera pasiekė Lietuvą 1848 metais. Vilniaus Universiteto žiniomis, cholera Lietuvoje jau buvo 1806 metais. Didėjant susirgimams cholera, buvo pradėti steigti komitetai, kurių pastangomis prie ligoninių buvo atidaryti specialūs skyriai. Vilniuje prie žydų ligoninės buvo įkurtas choleros barakas.

Kovai su **pasiutimo liga** buvo įkurtas „Paster'o (Pasteur) institutas-stotis. Šios stoties organizatorius buvo dr. Vaclovas Orlovskis. Stotis oficialiai pradėjo veikti 1897 metais. Skiepijama buvo klasikinio Paster'o būdu. Vilniaus pastero stotis buvo viena iš seniausių Europoje, ir 1913 m. higienos parodoje Peterburge laimėjo sidabrinį medalį.

Prūsijoje nuo seno gyveno lietuviai ir net II pasaulinio karo metu dar buvo žmonių, pasisakančių esą lietuvių kilmės, o kapinėse buvo galima rasti antkapių su lietuviškomis pavardėmis ir užrašais. Yra išlikę įdomių istorinių dokumentų iš XV-XIX šimtmečio, kuriuose Prūsijos valdžia skelbė „įstatymus lietuviams valstiečiams“. Šie įstatymai buvo rašomi vokiečių kalba ir paskui verčiami ir spausdinami lietuvių kalba. Rinkinys *Prūsijos valdžios gromatos, pagraudenimai ir apsakymai Lietuviams valstiečiams* buvo išleistas Vilniuje 1960 metais. Rinkinys turi 107 įsakus. Daugumą įsakų parašė Prūsijos kunigaikštis *Georg Fridrich*, Prūsijos karalius *Fridrichas Vilhelmas*, dar vadinamas *Pričkus Vilius*, ir kiti. Įsakai liečia įvairias gyvenimo sritis — prekyvimo reguliavimą, dezertyrų amnestiją, draudimą elgetauti ir pan. 10 įsakų liečia sveikatos reikalus. Buvo „pamokini-mas kaip kiekvienas turi pasielgti tame čiese, kai gyvuliai gaišta (nuo maro)“. Buvo įsakymų, kaip saugotis **maro**. 1770 m. Prūsijos karalius *Fridrichas* įsakė: „Į Prūsiją neturi atvykti joks žmogus, nepėrėjęs sveikatos tikrinimo punkto, kuriame reikia išbūti 42 dienas“. Buvo patariama negerti svaiginamųjų gėrimų, nenaudoti nesūdytos kiau-lienos ir valgyti daug česnako.

Atkakli kova buvo vedama ir prieš **raupus**. Viename įsakyme rašoma, kokia baisi liga yra raupai, o 1805 m. įsakyme rašoma: „kad prieš šią ligą reikia kovoti nauju skiepijimo būdu. Visi tėvai, motinos, globėjai, valstiečiai ir ponai tuojau turi vaikus bei augintinius įskiepyti nuo raupų“.

Kovai su vaikų mirtingumu buvo daroma labai nedaug. Kūdikiams ir vaikai mirdavo nuo infekcinių ligų žiemos mėnesiais ir nuo viduriavimo vasarą. Pagal dr. Tercijoną, vaikų mirtingumas priklauso nuo daugelio priežasčių — nuo organizmo neprisitaikymo prie naujų sąlygų, ypač maisto, ankstyvo arba sunkaus gimdymo, prigimtinės infekcijos ir kt. Profesorės *Tumienienės* duomenimis iš 1000 kūdikių iki vienerių metų amžiaus 1905 m. mirdavo — 262, I pasaulinio karo metu — 300. Tauta ėjo išmirimo keliu. 1915 m. mirimų buvo daugiau negu gimimų, 1915 m. gimė — 38 722, o mirė — 43 596 (dr. V. Tercijono duomenys).

SOCIALINĖ GLOBA

Socialinė globa, kartais vadinama socialine parama arba labdara, turi tikslą visuomeninėmis priemonėmis šalinti asmenų vargą, prižiūrėti, kad tas, kuriam reikia paramos arba globos, iš tikrųjų ją gautų. Tais atvejais, kai mažamečiais, seneliais ar invalidais niekas nesirūpina, socialinė parama užtikrina jų išlaikymą ir globą.

Seniausi socialinės globos pėdsakai Lietuvoje yra randami bažnytinių brolijų veikloje. 1430 m. prieš *Vytauto Didžiojo* mirtį, prie *Šv. Jono* parapijos Vilniuje buvo įkurta brolija, kurios tikslas šalia religinės praktikos savo nariams duoti aukų ar juos palaidoti. Vėliau tokių brolijų buvo įkurta ir daugiau — *Šv. Juozapo* ir *Nikodemo*, *Šv. Jėzaus Kūno* ir kt. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės **amatininkai, susibūrę į cechus**, irgi pradėjo

Vilniaus universiteto bibliotekos kiemo pietinis sparnas su observatorijos bokštais.
Nuotr. J. Polis

rūpintis savitarpio pagalba ir šalpa. Iš cecho išdo (skrynios) būdavo šelpiamos našlės ir į vargą patekę nariai, o mirusieji nariai buvo palaidojami. Kai kurios brolijos turėjo net špitolės. Iš pradžių špitolės tik globojo paliegėlius ir beturčius bei senelius, bet vėliau pradėjo ir gydyti. Po kiek laiko kai kurios špitolės nustojo savo mediciniško charakterio ir vienos tapo prieglaudomis, o kitos tikromis ligoninėmis.

Našlaičių ir pamestinukų globa pirmoji susirūpino Trakų Vaivados žmona Jadvyga Oginskienė, kuri 1786 m. įkūrė pirmuosius vaikų namus Lietuvoje. Ji iš vienuolių nupirko žemės sklypą už Subačiaus Vartų su pastatais, kuriuose 1791 m. buvo atidarytas Vaikelio Jėzaus prieglauda, galėjusi priimti 400 vaikų. Vilniuje tuo laiku buvo dar dvi našlaičių prieglaudos, kuriose buvo globojami 25-100 berniukų ir 25-50 mergaičių. Prieglaudos buvo išlaikomos iš aukų. Viena svarbiausių buvo „**Paaukotos kapeikos Draugija**“, kuri savo žinioje turėjo prieglaudą su 22 našlaičiais, amatų dirbtuvę, mergaičių mokyklą ir senelių prieglaudą.

1843 m. Kaune buvo įsteigtas „**Lopšelis**“ pamestinukams, vėliau tapęs nuolatine vaikų prieglauda. 1860 m. buvo atidaryta dar viena vaikų prieglauda, kurios fundatorė buvo Dambrauskienė. Panašios prieglaudos vėliau buvo atidarytos ir kituose miestuose: Šiauliuose, Raseiniuose ir kitur.

XIX a. pabaigoje ir XX a. pradžioje buvo įkurtos dvi organizacijos našlaičiams ir jaunuoliams moksleiviams globoti. Šios organizacijos veikė ir nepriklausomybės laikais. Tai buvo „Žiburėlio“ ir „Žibutės“ draugijos.

1893 m. Gabrielė Petkevičaitė (Bitė) ir Jadvyga Juškytė įsteigė „Žiburėlio“ draugiją šelpti mokslus einančiam jaunimui. Draugija veikė iki 1940 metų. „Žiburėlis“ veikė slapčia ir į viešumą išėjo 1905 m., kai draugijos įstatai buvo įregistruoti. Įstatus pasirašė dr. J. Bagdonas, dr. S. Matulaitis, P. Vileišis ir kiti. Iki I pasaulinio karo draugija veikė Vilniuje, o po karo įsikūrė Kaune, Marijampolėje ir Ukmergėje. 1921 m. Kaune buvo įsteigtas bendrabutis lietuviams moksleiviams, kuriame nuolat gyveno 18 moksleivių. Kiti neturtingieji ateidavo į bendrabutį pavalgyti. Bendrabutis vadinosi „Žemaitės Namais“.

Kita švietimo ir labdaros organizacija buvo „**Žiburys**“. Ji veikė Užnemunėje ir buvo įkurta 1906 metais. Tai buvo lietuvių krikščionių draugija. Steigėjas buvo kun. J. Staugaitis. Draugijos

siekiuose buvo įrašyta rūpintis globos reikalingais vaikais ir seneliais. Centras buvo Marijampolėje. Ten buvo suorganizuoti „Apsaugos Namai“ ir pavadinti Šv. Kazimiero vardu. Buvo globojama 30 vaikų ir 43 seneliai. Vėliau tokios prieglaudos buvo įkurtos Kazlų Rūdoje, Pilviškiuose, Griškabūdyje ir Lukšiuose.

Paliegėliais ir beglobiais rūpinosi ir Prūsijos valdžia. Prūsijos karalius Pričkus Vilius įsteigė Tepliaivos elgetyną, į kurį buvo priimami tie, kurie neturėjo jokio artimo žmogaus. Tepliaivos elgetyne 1797 m. buvo išlaikomi 315, o 1803 m. — 572 beglobiai žmonės.

Maždaug taip atrodė medicinos vystymasis, sanitarinė būklė ir socialinė globa Lietuvoje XV-XX šimtmečiais.

**Insigne Academiae
& Universitatis
Vilnensis.**

LITERATŪRA

- Gyd. A. Bagdonavičius. „Kaip gydėsi ir gyveno kauniečiai“. — Mokslas ir gyvenimas, 1988, Nr. 6.
Jonas Puzinas, Rinktiniai raštai, II t.
Iš mokslų Istorijos Lietuvoje. I t.
S. Biuzelevičius. Vilniaus ligoninių genezė. — Sveikatos Apsauga, 1983, Nr. 1.
Lietuvių Enciklopedija.
Mažoji Tarybinė Lietuvos Enciklopedija.
Vilniaus Universiteto Istorija.
Vilniaus Miesto Istorija.
Motina ir vaikas, 1937, Nr. 100.
Sveikatos apsauga, 1988, Nr. 6, Nr. 9.

AUSTRALIJOJE APSILANKIUS

DANUTĖ BIELIAUSKIENĖ, MD

Bene įdomiausias faktas įstrigęs atmintyje apie Australiją yra, kad ta didžiulė sala — kontinentas turi tikrai 16 milijonų gyventojų (mažiau negu Mexico City!). Ir vis dėlto turi gana didelę politinę, ekonominę ir ypač strateginį vaidmenį mūsų planetoje.

Šiuo metu, atrodo, japonai, filipiniečiai ir Sudanezijos salyno gyventojai propaguoja idėją, kad ir australai turi priklausyti Ramiojo vandenyno salų vienetui ir laikytis solidarumo. Japonai yra ypatingai tuo susidomėję, nors jie ir taip jau pirmauja Australijos importo ir eksporto prekyboje.

Australijos kontinento vidurys yra dykumos, kur vietomis nelyja 25 metus. Yra žinoma, kad ten guli didžiuliai įvairių mineralų klodai. Japonai su savo kapitalu ir pažangia technika jau yra pradėję daug projektų žemės turtais išnaudoti, žinoma, su Australijos valdžios sutikimu. Tuo būdu „biznis“ padeda užmiršti skausmingas antrojo pasaulinio karo pamokas ir tūkstančius australų karių, žuvusių Pacifiko kovose.

Lietuvių Australijoje yra apie 10 000, ir visi jie atvyko po Antrojo pasaulinio karo. Daugelis mūsų, bekovodami už būvį Š. Amerikos kontinente, nežinojome į kokias sąlygas pakliuvo mūsų tautiečiai, emigravę į Australiją. Gal kas ir prisimins, kad australai, verbuodami pabėgėlius imigracijai, visiems pažadėjo darbą, tik reikėjo pasirašyti, kad dvejus metus dirbs ten, kur bus paskirti. Taip mūsų, neišsilavinusių nei į išsilavinimą, nei į profesiją, buvo pasiųsti dirbti sunkiausių ir juodžiausių darbų fabrikuose ar tiesti geležinkelius dykumose. Blogiausia, kad nebuvo tinkamų sąlygų apsigyvenimui dėl didelio butų trūkumo. Kai kurie su šeimomis vėl atsidūrė lageriuose, kol patys pajėgė kokią pašiūrę susilipdyti.

Ir vis dėlto visi išsikapstė, padėjo vienas kitam ir, lyg tos varlės, sumušusios sviestą iš rūgščios grietinės, išplaukė į paviršių. Ir dabar valdžios atstovai savo sveikinimuose Lietuvių Dienų proga Adelaidėje lyg su gėda prisiminė: „...„Mes apgailėtaujame, kad daugelis iš jūsų buvo neteisingai traktuojami pirmaisiais imigracijos metais““.

Didžiausias lietuvių susibūrimas yra Australijos pietryčiuose: Sidnėjuje, Adelaidėje, Melburne ir Brisbene. Gražūs klubo namai, dažniausiai su

valgyklomis, bibliotekomis ir konferencijų salėmis. Publikos sudėtis yra, galbūt, panaši į visų kolonijų: 90% senesnioji karta, o jaunimas pasirodo tik sporto parengimuose ar šokių šventėse. Įdomu buvo stebėti vieną jaunimo teatro pastatymą Adelaidėje: būrys jaunų žmonių pasimetę dichotomijoje. Jie blaškosi tarp dviejų identitetų: „ar aš esu lietuvis, ar australas? . . . Kuri yra mano tikroji tėvynė: ar ta, apie kurią aš tik iš tėvų girdėjau, ar ši konkreti, kur esu gimęs ir augeš? . . .“ Trumputė pjesė, jų pačių parašyta ir surežisuota, bet nepaprastai charakteringa ir verčianti susimąstyti. Atrodo, kad lietuviško jaunimo atvykimas iš Lietuvos padėjo kai kuriems iš jų apsispręsti ar bent savo etnine kilme daugiau susidomėti.

Australijos Lietuvių dienų proga gruodžio mėnesio (1988) pabaigoje Adelaidėje žygiavome pagrindine miesto gatve į rotušę, iš abiejų gatvės pusių plevėsuojant lietuviškom vėliavom. Didžiulė trispalvė buvo iškelta prie rotušės ir iškilmių salėje. Ant podiumo: lietuviška ir australiška vėliava, kurias abi tvirtai laiko iš Lietuvos atvykę sportininkai. Lietuvos svečius Australijos lietuviai gražiai priėmė ir apdovanojo. . . Turbūt jaunimas galvojo, kad jų šeimnininkai visados taip gerai ir gražiai gyveno. Mes esame kaip kai kurie žydai po

Lietuvių dienų šventėje Australijoje, Adelaidėje, PLB pirm. V. Bieliauskas atidaro iškilmes. Kairėje, laikantis Australijos vėliavą, sportininkas iš Lietuvos.

holokausto: bijome savo vaikams ir jaunajai kartai per daug apie savo sunkią praeitį pasakoti, kad jų ateities neapsunkintume. Atrodo, kad iki paskutiniųjų metų panašios tendencijos vyravo ir Lietuvoje.

Iš Lietuvos atvyko nemažai sportininkų su keliais palydovais ir spaudos atstovais.

Iš lietuvių gydytojų tik vienas kitas yra emigravęs į Australiją. Teko sutikti dr. Joną Kunčą, kuris po ilgos Odisėjos po Europą ir Pietų Ameriką sustojo Melburno mieste. Jis labai aktyvus lietuviškoje veikloje ir spaudoje. Yra daug parašęs ir teberašo ispanų kalba periodikoje. Palyginę datas, priėjom išvados, kad tuo pačiu metu mes studijavome Vienoje, Austrijoje. Po tiek daug metų buvo sunku atpažinti.

Adelaidėje teko apsistoti pas Pacevičius: dantų gydytoja Stasė Pacevičienė man pažįstama iš ankstyvųjų gimnazijos laikų ir V.D. universiteto Kaune. Inž. Antanas Pacevičius irgi perėjo sunkius pirmuosius metus Australijoje, o Stasė turėjo iš naujo studijuoti odontologiją. Jų namuose ir šiltų kraštų gėlynuose nebėra tų sunkiųjų metų pėdsakų, tik gal išlikęs gilus jausmas tiems, kurie yra pagalbos reikalingi. Stasė su pasididžiavimu rodė seneliams pastatytus namus, kuriems suorganizuoti reikėjo ir lėšų, ir daug darbo valandų. Atsisveikinant jau buvo pasiruošusi vykti į lietuvių skaučių stovyklą su paskaitomis.

Melburne susidraugavome su **Lynikų** šeima. Kęstutis Lynikas — Melburno lietuvių apylinkės pirmininkas, buvo bebaigęs mediciną Vokietijoje, bet patekęs į Australiją ir dvejiems metams į sunkiausius darbus, nebebuvo progos grįžti į

Pacevičių sode Melburne, iš k. Danutė Bieliauskienė ir Stasė Pacevičienė

Sidnėjaus jaunieji lietuviai: Gintas ir Daina supažindina dr. Danutę Bieliauskienę su kengūra

mediciną — reikėjo šeimą išlaikyti. Vakarais studijuodamas, per penkerius metus baigė chemiją ir gavo darbą prie pinigų spausdinimo. Išrado keletą formulių specialiam plastiniam langeliui, kuris padeda išvengti suklastojimų, pasidarė žinomas visame Vakarų pasaulyje. Ta pačia proga paminėtinas Tasmanijos **Olegas Trachūnas** ir jo gyvenimas aprašytas puikioje knygoje „*The World of Olegas Trachunas*“. Knygą išleido Australijos Konservacijos draugija. Nors pavardė ir nelietuviškai skamba, bet visur cituojamas tik kaip lietuvis, palikęs savo kraštą ir iš Vokietijos imigravęs į Tasmaniją. Jis pasižymėjo kaip gamtos mylėtojas ir fotografas, ir pirmasis išlaipiojo sunkiai prieinamus kalnų tarpeklius ir savo baidare (kayak) išnavigavo sraunias, pilnas pavojingų slenksčių upes. Savo nuotraukomis ir paskaitomis jis „padovanojo“ Tasmaniją jos gyventojams. Jis daug kovojo, gelbėdamas nuo išnaikinimo specialių *Huan* pušų miškus ir didelio grožio ežerus, niokojamus dėl materialinio progreso.

1972 metų sausio mėnesį jis paskutinį kartą leidosi baidare į pavojingą kelionę Gordon upe, kad padarytų tarpeklių ir upės slenksčių nuotraukų Hobart miesto publikai. Jis tikėjosi sustabdyti upės ir jos aplinkos eksploataciją, statant naują elektros jėgainę. Belipdamas šlapia uola, prie krioklio jis paslydo, įkrito į gilų sūkurį ir nebeišplaukė. Taip pasibaigė vieno lietuvių gyvenimo odisėja Tasmanijos saloje, tik liko keli miškai pavadinti jo vardu, kadangi jis juos išgelbėjo nuo sunaikinimo ir paliko kaip tautinius parkus ateinančioms generacijoms.

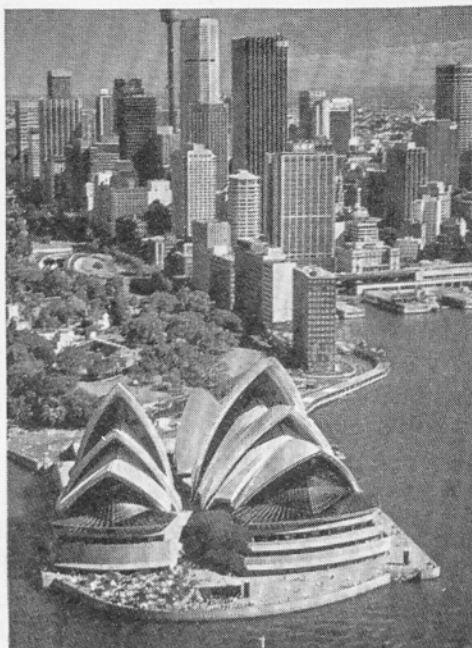
Paskutinis sustojimas — Didysis Koralų rifas, apglėbęs Australijos šiaurės-rytų pakraštį. Tai didžiulis gyvas žemės organizmas, išsitiesęs per 1200 mylių (beveik 2000 km) ilgio. Tropinis klimatas, stipri saulė, daug kritulių ir negilus vandenyno pakraštys, sudaro idealias sąlygas įvairiausių rūšių koralams augti.

Einant taku tarp tropinių augalų, prisiartino jauna mergytė ir paklausė, kokia kalba mes kalbame? Atsakėme, kad lietuvių ir pasiteiravome, ar ji žino, kur yra Lietuva. Jis nusišypsojo ir atsakė: „Oh, aš labai gerai žinau. Aš gyvenu Švedijoje, bet esu estė. . .“ Pasirodo, visas mūsų viešbutis yra užimtas estų ekskursijos. Kaip ir mes, jie suskrido iš visų pasaulio kraštų į Australijos Estų dienas Melburne. Matėme jų programą: labai įspūdinga. Turėjo pasaulinio garso solistę, o jų garbės atstovas buvo žinomas Australijos politikas — estas su „Sir“ priedu prieš savo vardą. Atrodo, kad kur beskridome, pradedant Los Angeles ir baigiant Cairns (prie *Great Barrier Reef*), visur sutikome estus, lietuviškai atrodančiais veidais.

Taip dar vienas įrodymas, kad pabaltiečiai nemiega. Kiekviename krašte simboliškai skamba dainos ir šokiai, o šalia jų aktyviai reiškiasi politinis veikimas su aiškiai užbrėžtais tikslais.

Bendrai paėmus, susidaro įspūdis, kad Australija dar tebėra besivystantis kraštas, laviruojantis tarp Europos ir Amerikos, bet taip pat nepamirštas savo primordinių ryšių su Indonezija.

Garsusis Sidnėjaus Operos pastatas su savo mistinėmis linijomis, lyg didžiulėmis būrėmis, traukia turistus ir kelia pasididžiavimą australams. Sakoma, kad kultūrinis gyvenimas kelis kartus pakilo nuo 1973 metų, kai galų gale operos pastatas buvo užbaigtas ir iškilmingai atidarytas. Iš viso

Sidnėjaus operos rūmai

pasaulio čia suplaukia geriausios meno jėgos: 1988 m., Australijos 200 metų jubiliejaus proga, Čikagos simfonija su Geo Solti buvo vienintelis orkestras iš JAV pakviestas dalyvauti šventės atidaryme.

Sveikatos priežiūra, atrodo, yra panaši į Kanados. Jų „Medicare“ apima visus, ir nėra, kaip Amerikoje didelio segmento žmonių be mediciniškos pagalbos. Vaistų kainos yra žemos ir kai kurie vaistai (pvz., „Voltaren“) pasiekė Australiją tiesiog iš Europos visu dešimtmečiu anksčiau, negu JAV. Į ligoninę atsigulti irgi nesunku. Gimdyvės po gimdymo gali visą savaitę būti su kūdikiu poilsio namuose (už žemą kainą ir vyras gali prie jų prisijungti).

PRANEŠIMAS

Valstybinė Mokslinė Medicinos Biblioteka

Vilniuje kreipiasi į lietuvių gydytojus ir prašo atsiųsti mediciniškų žurnalų.

Gydytojus prašome neišmesti savo perskaitytų žurnalų, bet siųsti juos į Lietuvą šiuo adresu:

Lietuvos Sveikatos Apsaugos Valstybinė Medicinos Biblioteka

232600 VILNIUS MTP

Lenino Pr. 27, LITHUANIA

LIETUVIŲ MEDICINOS MUZIEJUS

DIREKTORĖ DR. MILDA BUDRIENĖ

LITUANISTIKOS TYRIMO IR
STUDIJŲ CENTRE

Lietuvių Medicinos Muziejus yra patalpintas Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centre — Jaunimo Centro namuose, antrame aukšte, nedideliame kambaryje. Muziejuje yra lietuviškų mediciniškų knygų, žurnalų, senoviškų vaistų, instrumentų, originalių diplomų ir portretų ir kt.

Knygų lentynose yra knygų, parašytų mūsų senosios emigracijos gydytojų, kaip d-rų: A. Karaliaus, A. Graičiūno, J. Kaskiaučio ir kitų. Yra knygų iš nepriklausomos Lietuvos, parašytų profesorių dr. Buinevičiaus, Vinco Kanaukos, Petro Avižonio ir kt. Yra knygų ir iš dabartinės Lietuvos: „Sveikatos Apsauga“ 1956-1988 m., Vilniaus universiteto išleistų „Aukštųjų Mokyklų mokslo darbų“ ir pavienių gydytojų parašytų knygų medicininėmis temomis. Seniausios yra dr. J. Basanavičiaus „Žipona ir Žiponė“ (parašyta ir išleista 1884 m. Budapešte) ir „Hygiena“, parašyta ir išleista Čikagoje 1897 m.

Dr. Juozo Rugio kabineto instrumentai: rašalinė, „plunksnakotis“, laikrodis ir diplomai.

Prie kitos sienos stovi dvi stiklinės spintos su muziejiniiais eksponatais. Čia yra senų vaistų, instrumentų ir kt. Seniausias eksponatas yra dr. **Juozo Rugio**, praktikavusio Švėkšnoje, palikimas, rašalinė, kotelis (plunksnakotis), laikrodis ir dokumentai. Jis baigė Maskvos universitetą 1885 m. Vienas iš senų instrumentų yra dr. **Motiejaus Nasvyčio** mikroskopas, kurį jis įsigijo Maskvoje 1911 m. Be to, yra dar ir jo Maskvos universiteto baigimo 1916 m. pažymėjimas. Muziejus turi dr. **Ferdinando Kaunackio** instrumentus, kuriuos jis

Vaistai ir gydymosios priemonės gamintos nepriklausomoj Lietuvoje

vartojo, praktikuodamas Skuode 1920-1931 metais. Jis buvo baigęs Tartu universitetą 1887 m.

Muziejuje yra VDU medicinos fakulteto atspaudas ir raktai, korporacijų „Fraternitas Lithuanica“ ir „Gajos“ ženkliai ir juostelės. Yra Lietuvių ligoninės Vilniuje, įkurtos dr. S. Matulaičio 1912 metų albumas su dr. J. Basanavičiaus ir d-rų Alseikų fotografijomis. Lentynose yra mūsų įžymiųjų gydytojų ir profesorių nuotraukos su trumpomis biografijomis ir kai kuriais asmeniškais daiktais ar instrumentais. Turime d-rų K. Oželio, V. Kanaukos, J. Zubkaus, K. Griniaus, V. Paprocko, Z. Rudaičio ir S. Budrio archyvus. Muziejų matysime senų vaistų, vartotų JAV ir Lietuvoje, pvz. Bayer aspiriną iš 1893 metų. Daugelis muziejaus lankytojų stebisi vaistingųjų augalų rinkiniu. Ant lentynų išdėstyti vaistininko P. Rako instrumentai vaistams gaminti ir senoviškos vaistinės svarstyklės. Prof. Jurgiui Žilinskui skirta individualinė vitrina, kur sudėti jo dokumentai ir fotografijos.

Prie kitos muziejaus sienos yra prof. K. Oželio ir V. Kanaukos originalūs diplomai ir doktoratai; dr. J. Ūso Aukštųjų Medicinos kursų baigimo diplomas ir dr. Z. Rudaičio pažymėjimas, gautas iš Paryžiaus instituto.

Sieną puošia Amerikos Lietuvių Gydytojų sąjungos pirmininkų portretai. Muziejus nors ir mažas, duoda labai gražų įspūdį ir, kadangi tai kol kas vienintelis lietuvių medicinos muziejus pasaulyje (Kaune pradedamas organizuoti Farmacijos ir

Medicinos muziejus), vertas, kad lietuviai gydytojai aplankytų ir visa tai savo akimis pamatytų!

Muziejaus patalpose dar yra daug vietos vertingiems eksponatams. Jis augs ir darysis įdomus, jei mes visi muziejų remsime.

LMM tarybos posėdyje 5.10.'89 iš k. A. Damušis, LTSC tarybos pirm., M. Budrienė — LMM direktorė, R. Vitas — LTSC valdybos vicepirmininkas ir V. Šaulys — LMM tarybos narys

*

Naujieji Liet. Medicinos muziejaus nariai

LMM mecenatai:

Dr. Juozas ir ponia Gudauskai.

D-rai Elena ir Domas Giedraičiai

LMM nariai:

P. Nagevičius,

Aldona Kanaukaitė-Naudžiuvienė

Nauji eksponatai: iš dr. O. Damašienės gauta sena, koja minama, dantų gręžimo mašina. P. Nagevičius atsiuntė gen. dr. Vlodo Nagevičiaus nuotrauką. Gautas dr. Aldonos Šliūpaitės fotografijų albumas ir paskirų nuotraukų iš 20-to šimtmečio pradžios. Gautas d-rų Juozo ir Leopoldo Trečiokų skulptūra — biustas.

*

A†A dr. Prano Sutkaus ir inž. Liūto Griniaus atminimui dr. M. Budrienė įteikė auką LMM.

Norintieji LMM paremti ar įstoti mecenatais ar nariais, prašomi siųsti čekius LITHUANIAN RESEARCH and STUDIES CENTER, **Lithuanian Museum of Medicine** 5620 So. Claremont Ave, Chicago, IL 60636.

(Aukomis galite sumažinti savo federalinius mokesčius).

*

Lietuvių medicinos muziejaus taryba 1989 m. gegužės 10 dieną posėdžio metu muziejaus patalpose iš k. A. Z. Šauliene, J. Valaitis, M. Budrienė, A. Damušis, R. Vitas, J. Meškauskas, V. Šaulys ir F. Kaunas

Lietuvių Medicinos muziejaus (LMM) tarybos posėdis įvyko Lituanistikos Tyrimo ir Studijų centre š.m. gegužės 10 d. Posėdį pravedė muziejaus direktorė dr. **M. Budrienė**. Dalyvavo d-rai prof. **J. Meškauskas, F. Kaunas, J. Valaitis, A. Damušis, R. Vytas, A. ir V. Šauliai**.

Posėdy pasitarta kaip verbuoti naujus muziejui eksponatus. Dr. Budrienė palaiko ryšius su mirusių d-rų V. Ingelevičiaus ir Karaliaus šeimomis. Tikimasi gauti jų archyvinį palikimą.

Rugsėjo mėnesį, vykstančio PLGS suvažiavimo metu muziejus bus atidarytas suvažiavimo dalyviams ir svečiams.

Muziejaus finansavimas. Didžiausios išlaidos įsigijimas spintų, lentynų. Reikalingos nuolatinės pajamos. Tas klausimas turėtų būti diskutuojamas suvažiavimo metu. Tikimasi paramos per draugijas. Reikėtų draugijas paraginti, kad verbuotų muziejaus rėmėjus, mecenatus, narius. Dabar turime 16 narių (iš kurių 4 mirę).

Posėdžio metu gauta aukų iš **J. Meškausko, F. Kauno ir J. Valaičio**.

MEDICINA OKUPOUOTOJ LIETUVOJ

Lietuvoje yra nemažai problemų sveikatos apsaugos srityje. Nusiskundžiama aparatūros, vaistų trūkumu ir nepakankamu specialistų paruošimu. 1988 metų pabaigoje 57 gydytojai delegatai iš Lietuvos buvo nvykę į visasąjunginį gydytojų suvažiavimą Maskvoje. Juos išlydėjo Persitvarkymo Sąjūdis. Buvo nusiskundimų, kad ne iš visur buvę tinkamai parinkti delegatai. Delegacija prieš suvažiavimą kalbėjosi su Sovietų Sąjungos sveikatos apsaugos ministru J. Ciazovu, kuriam delegatai pateikė pageidavimą, kad nori turėti daugiau savarankiškumo ir nusiskundė dėl didelio aparatūros ir vaistų trūkumo. Savo pasiūlymus įteikė raštu.

Suvažiavime kalbėjo akademikas A. Marcinkevičius ir Kauno miesto sanitarijos ir epidemiologijos gydytojas V. Klegys. Jie nusiskundė, kad dėl sąjunginių ministerijų neatsakingos veiklos Lietuvoje susidarė kritiška ekologinė situacija. Kitų respublikų atstovai sakė nesuprantą, apie kokį savarankiškumą Estijos ir Lietuvos atstovai kalba ir kas ten vyksta, ir siūlė Pabaltijo draugus „pataisyti“. Tas rodo, kad kitur sovietijoje žmonės nėra objektyviai informuojami. Lietuvoje esama pagerėjimo žymių: valdymas decentralizuojamas ir didinamas finansavimas. Sudaromas fondas premijoms, kurios bus išmokamos geresnių kvalifikacijų gydytojams. Mažinamas instrukcijų skaičius. Sveikatos Apsaugos ministerijos atstovo nuomone, „mes prisistatėm daug menkaverčių lignoninių ir gyrėmės lovų gausumu“, bet buvo pamirštos

Susitikimas Vilniaus ligininėje, inkstų dializės skyriuje. Gydytojai Algis Jackevičius (Vilnius), Romas Gineitis (USA) ir Vytas Kleiza (Vilnius).

buities sąlygos medicinos personalui. Šalis, turinti daugiausia gydytojų pagal gyventojų skaičių, jaučia didelį jų trūkumą. Reikia geresnio gydytojų darbo atlyginimo, o iš gydytojų daugiau iniciatyvos ir kūrybingumo. Žmonės pageidauja panaikinti vadinamąsias „specialias“ lignonines ir poliklinikas.

Atrodo, kad Kaune viena tokia ligininė jau perorganizuojama ir bus naudojama miesto vaikų gydymui (IV valstybinė ligininė).

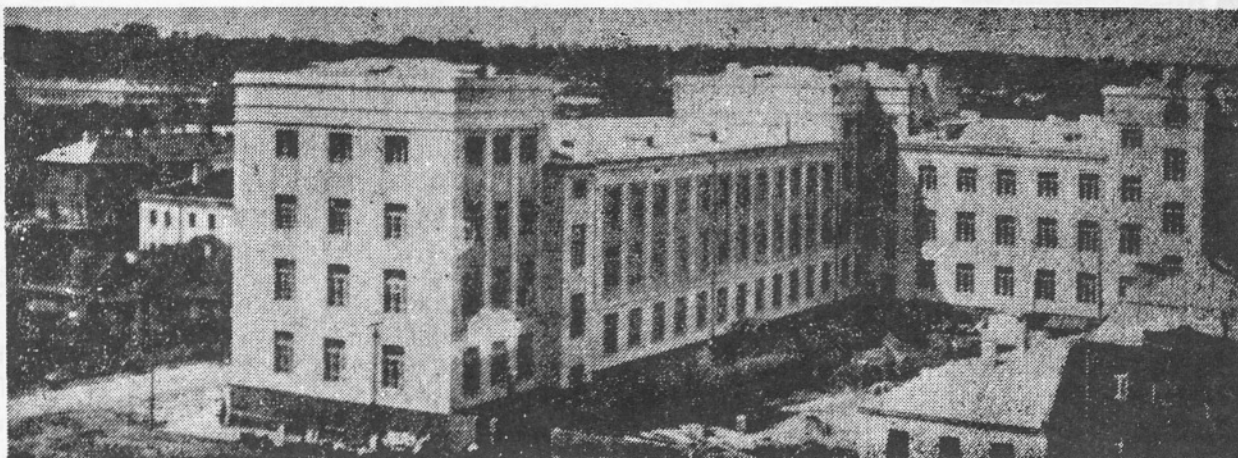
Lietuvoje vaistų poreikis patenkinamas tik 80%. Maždaug 45% vaistų importuojama. Suvažiavime buvo priekaištauta, kad Lietuva suvartoja daugiausia vaistų. Tuo tarpu, Japonijoje tenka 6 kartus daugiau, Amerikoje — 5,5 karto daugiau vaistų vienam žmogui.

Lietuvoje daug onkologinių ligų, daugėja sergančių širdies, plaučių, virškinamojo trakto ligomis. Nemaža traumų. SA ministerijos atstovas A. Poškus mano, kad „jeigu kur nors pasaulyje yra veiksmingas vaistas, tai jis turi būti prieinamas visiems“. Jis mato pavojų, jeigu sveikatos reikalai Sovietų Sąjungoje bus finansuojami pagal žmonių skaičių, tai Lietuvos, turinčios proporcingai daugiau pagyvenusių ir senų žmonių, kurių sergamumas didesnis, gyventojai atsiras nepalankioje padėtyje. Atstovas nesitiki greito padėties pagerėjimo.

Tiesa Nr. 296, 1988 gruodžio 25.

● Šių metų kovo mėnesį Palangoje „Lino“ poilsio namuose vyko **Pabaltijo chirurgų suvažiavimas**. Be medicinos srities paskaitų, Lietuvos chirurgų draugijos pirm. prof. A. Marcinkevičius skaitė pagrindinę paskaitą iš respublikos chirurgijos istorijos. (Draugas, 3.28, 1989).

Dr. Vinco Kudirkos 130 metų gimimo ir „Varpo“ šimtmečio minėjimai prasidėjo 1988 m. lapkričio mėnesį. Lietuvos žurnalistų sąjunga pirmoji pradėjo minėjimą, pakviesdama visų redakcijų, televizijos, radijo, spaudos agentūrų ir leidyklų žurnalistus 1988 m. lapkričio 25 d. atvykti į dr. V. Kudirkos gimtąją sodybą Paežeriuose, Vilkaviškio rajone. Susirinkę prie išlikusios klėtelės, kurioje įsteigtas muziejus, dalyviai sugiedojo Lietuvos himną. Po to iš Paežerių minėjimo dalyviai nuvyko į Kudirkos Naumiestį, gėlėmis

Nepriklausomybės laikų Vytauto Didžiojo universiteto Kaune didieji rūmai.

papuošė dr. V. Kudirkos kapą ir paminklą. Minėjimo pabaiga įvyko Šakių kultūros namuose. Čia buvo kalbėta apie jo gyvenimą ir kūrybą, o Marijampolės dramos teatras atliko jo publicistinių kūrinių kompoziciją.

Kaune dr. V. Kudirkos atminimas buvo įamžintas jo vardo suteikimu 5-jai vidurinei mokyklai, kuri dabar vadinsis Kauno Vinco Kudirkos vidurinė mokykla.

Vilniaus televizija Kalėdų pirmą dieną transliavo dr. V. Kudirkai skirtą laidą „Kol jaunas, o broli...“, kurią paruošė televizijos literatūros ir meno redakcijoje dirbanti Nijolė Baužytė.

Pagrindinis dr. Vinco Kudirkos 130 metų gimimo ir „Varpo“ šimtmečio minėjimas įvyko antrą Kalėdų dieną, gruodžio 26 d. Vilniaus dramos teatre. Minėjimas buvo pradėtas Lietuvos himnu, kurį sugiedojo Kauno akademinis choras. Akademikas Jonas Lankutis, jubiliejinės komisijos pirmininkas kalbėjo apie dr. Kudirkos gyvenimą ir „Varpą“. Apie jo poeziją ir publicistiką kalbėjo docentė Aldona Vaitiekūnienė, kūrybinio Kudirkos palikimo tyrinėtoja. Koncertinė programa buvo sudaryta iš dr. V. Kudirkos eilėraščių, publicistikos ištraukų, jo surinktų liaudies dainų ir papildyta M. K. Čiurlionio, J. Naujalio ir G. Kuprevičiaus kūriniais.

Tremtinių suvažiavimas. Kauno sporto halėje 1988 m. spalio 29 d. pirmą kartą suvažiavo, susitiko Sibiro tremtiniai ir įsteigė respublikinį klubą „Tremtinys“, kuriam vadovauja gyd. Audrius Butkevičius. Klubo veiklos tikslas — siekti, kad išvežtųjų lietuvių, mūsų tėvynainių istorija nebūtų užmiršta, ir stengtis, kad ateinančios kartos kuo daugiau sužinotų apie jų vargus ir beprasmišką

mirtį bei tų nekaltų tremtinių skriaudėjus ir budelius. Suvažiavimo pabaigoje visi dalyviai nužygiavo į Šv. Antano bažnyčią, kur buvo atnašaujamos tremtiniams skirtos Mišios.

Lietuvoje prokuratūra sudarė specialią tardymo grupę, vadovaujamą J. Vilučio, ištirti politinių kalinių žudynėms Rainių miškelyje bei kitose Lietuvos vietovėse sovietų-vokiečių karo pradžioje 1941 metais. Šia proga buvo prisiminti ir nužudyti Panevėžio ligoninės chirurgai Antanas Gudonis, Stasys Mažiulis, Jonas Žemgulys ir medicinos sesuo Zinaida Kanevičienė. „Tiesos“ korespondentės Vidos Bielskytės rašinys „Tragedija prie Nevėžio“ buvo papuoštas vokiečių okupacijos metais plačiai paplitusia J. Žitkaus nuotrauka, kurioje prie nužudyto chirurgo A. Gudonio klūpo jo našlė. Paraše po nuotrauka primenama, kad fotografas J. Žitkus už šią ir kitas nužudytų

chirurgų nuotraukas pokaryje buvo kalintas ir ištremtas dešimčiai metų ir dar ir dabar (1989 m. gegužės mėnesį) nėra reabilituotas už tą „nusikalimą“. Iš V. Bielskytės rašinio paaiškėja, kad tada Sibiran iškeliavo ir A. Gudonio našlė su mažu sūneliu.

Dr. Algirdas Baltuškevičius, med. gydytojas, yra atsteigtos Kauno Bitininkų sąjungos valdybos narys. Jau yra daugiau kaip 2000 organizuotų bitininkų. Jie nori susirašinėti su užsienyje gyvenančiais lietuviais bitininkais. Dr. Baltuškevičiaus adresas: S. Nėries 33-3, Kaunas, Lietuva 233000.

Dr. Emilija Montvilienė, med. gydytoja, buvo viena iš paskaitininkių Lietuvos katalikių moterų labdarybės organizacijos „Caritas“ steigiamajame suvažiavime, kuris įvyko 1989 m. balandžio 15-16 dienomis Kauno sporto halėje. Ji kalbėjo apie šiandienines šeimos negeroves. Dvi dienas trukusiame suvažiavime dalyvavo apie 4000 žmonių, jų tarpe — 1300 delegatų.

Dr. Angelė Kazlauskienė, dantų gydytoja, gyv. Oakville, Ont., 1989 m. gegužės 16 d. Toronte įvykusio „Gintaro“ ansamblio koncerto metu, vadovams Juozui ir Ritai Karasiejams įteikė kilimą su jame jausta „Gintaro“ emblema. Vyriausia audėja dr. Kazlauskienė su dvidešimt talkininkių moterų kilimą audė apie tris mėnesius. Kai „Gintaro“ ansamblį Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblio pakvietė koncertuoti įvairiuose Lietuvos miestuose. Šį kilimą-dovaną „Gintaro“ ansamblis nuvežė ir įteikė Vilniaus universitetui.

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETAS ATKURTAS KAUNE

1989 m. balandžio mėn. 26, 27 ir 28 dienomis įvyko mokslinė konferencija, skirta **Vytauto Didžiojo Universiteto Kaune** atkūrimui ir aukštojo mokslo padėčiai Lietuvoje aptarti. Mokslinę konferenciją Kaune organizavo Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio specialiai sudarytas komitetas „Aukuras“ kuriam vadovavo **Gediminas Kostkevičius** — pirmininkas ir **Ramunė Mačikėnienė** — atsakingoji sekretorė. Konferencijos posėdžiai vyko Vienybės aikštėje esančiuose politinio švietimo rūmuose. Dalyvavo apie 200 asmenų, kurių dauguma buvo kauniečiai, dirbą aukštojo mokslo įstaigose. Buvo atstovų iš Vilniaus universiteto ir kitų Lietuvos aukštųjų mokyklų, dvylika iš JAV universitetuose dirbančių ir anksčiau dirbusių, vienas iš Kanados, vienas iš

Lenkijos ir vienas iš Vakarų Vokietijos. Trečiąją konferencijos dieną buvo priimtas Vytauto Didžiojo Universiteto Kaune atkūrimo aktas, kurį pasirašė konferencijos dalyviai ir kurio tekstas taip skamba: „Šiuo aktu skelbiame atkuriantys Vytauto Didžiojo universitetą Kaune kaip nepriklausomą aukštąją mokyklą, užtikrinančią universiteto profesoriams ir studentams sąžinės ir pasaulėžiūros laisvę“. Prie universiteto bus įsteigtas **Pasaulio Lietuvių Kultūros, Mokslo ir švietimo Centras**, „kaip kultūrinių ir mokslinių ryšių su užsienyje gyvenančiais lietuviais, mokslinių studijų ir švietimo įstaiga, veikianti Universiteto sudėtyje autonomijos pagrindais“.

Laisvės paminklas Kaune, 1989 m.

• Šių metų gegužės 7-9 dienomis Kaune, Lietuvoje buvo suruoštas „Diabeto Simpoziumas“. Prelegentai, diabeto specialistai gydytojai, profesorai iš Čikagos universiteto ir Ilinojaus medicinos mokyklos ir iš Floridos. Paskaitos tęsėsi 2 pilnas dienas. Grupė atvyko per Maskvą, Vilnių, autobusais į Kauną. Po seminaro per Rygą, Taliną į Leningradą ir iš ten grįžo į JAV. Seminaras buvo organizuojamas Amerikos Diabeto Sąjungos, Ilinojaus skyriaus. Kelionę organizavo lietuviškas kelionių biuras „GT International“

PLGS VALDYBA

Pirmininkas

Arvydas VANAGŪNAS, M.D.
237 S. Grove Dr.
Oak Park, IL
Tel. 312-386-3454

Iždininkas

Aloyzas PAKALNIŠKIS, M.D.
2106 S. 49th Ct.
Cicero, IL 60650

CIAO, ITALIA BELLISSIMA!

Sausio 21, prieš tai pro rūką laimingai nusileidę Milane ir pernakvoję Venecijoje, prisiekusieji LAMA slidininkai ir netaip jau slidinėtojai, viso arti šimto senų ir jaunų dūšių, palikę gudresniesiems giliuosius Colorado sniegynus, suskrido suvažiuo į besniegę Cortina d'Ampezzo, pagarsėjusią savo 1956 metų žiemos olimpiada. Ir ką mes radom? Plikus bet nuostabiai didingus plokštaviršūnius,

PLGS pirm. A. Vanagūnas ant dirbtinio sniego Kortinoje. Foto V. Kauno

tartum pilies bokštai, kalnus. Dar gerai, kad italai sugeba fabrikuoti neblogą dirbtinį sniegą, nors ieškant geresnio, reikėjo keliolikos tūkstančių lirų kas rytą traukiant 40 km autobusu į Kronplatz, buvusiam austrų pietiniame Tirolyje. PLGS-gos pirm. Arvydas Vanagūnas sugebėjo įtraukti ne tik savo bendraamžius (k.a. Mindaugą Vygantą ir

Medicina Nr. 1 (73) 1989

1989 m. LAMA seminaro prelegentai: iš k. Gailius Skrinškas, Alfredas Alekna, Mindaugas Vygantas, Jonas Prunskis.
Foto F. Kaunas

Alfredą Alekną) kolegas ir koleges, bet ir jaunesnius (k.a. Raimundą Mikelionį iš Seattle, Gailių Skrinšką iš Toronto, Joną Prunskį iš Čikagos ir Gintarę Gečytę iš Filadelfijos) mokslinės programos entuziastus, kad tik kaip nors neutralizavus slidinėjimo kartybes su vakariniais linksmesniais pasižmonėjimais.

Kortina, Italijos kalnuose 1989. Iš k. Diana Genteman, dr. D. Palisaitis (abu iš Montrealio, Kanados), A. Grinienė — St. Petersburg, Fl., d-rai J. Prunskis ir G.M. Grinis iš Čikagos, Il.
Nuotr. G. Grinis (Sr.)

Darbo posėdyje kanadiečiai ir JAV vakariečiai sekantį žiemos seminarą nukreipė į Whistler Mtn. netoli Vancouverio.

Savaitei prabėgus vieni skubėjo grįžti namo, gi tuzinas kitų išnaudojo progą pamatyti ne tik kanalingą ir gondoliuotą Veneciją, bet ir pasakiškai

1989 m. LAMA seminare iš k. dr. Arvydas Vanagūnas, Dalia Bobelienė, Audronė Vanagūnienė, Aldona Grinienė. Nuotr. G. Grinio

puošnią Florenciją su jos istoriniais bei meno lobiais, iš čia traukiniu užsukant ir į kreivabokštę Pizą, prieš tai, kaip ir tinka šv. Antano gerbėjams, pabuvoję Asyžiuje. Kelionė autobusu baigėsi Amžinajame Mieste. Pravažiavom balkoną, iš kurio il duce Benito drožė savo ugingąsias kalbas. Lankėmės ir trečiadieninėj Šv. Tėvo Jono Pauliaus II audiencijoj, išlandžiojom Šv. Petro bazilikos pogrindį, kur radom įspūdingą lietuvišką koplyčią. Nuvykom ir į Šv. Kazimiero Colegio Ponteficio

Dalis seminaro dalyvių paskaitose, iš k. A. Alekna, G. Gečytė, B. Zalatorienė, V. Alekna, A. Vanagūnas ir R. Mikelionis. Foto F. Kaunas

Lituanos, kur kaip tik svečiavosi ir naujasis kardinolas Vincentas Sladkevičius. Persimetėm sveikini-
mais su prelatais Tulaba, Jonušu. Kur kitur keleivis gali rasti tiek dvasinio ir meninio grožio, kiek Sistinų koplyčioje ir begalinėj eibėje galerijų? Michelangelo, Leonardo da Vinci ir kt. prarado sveikatą, kad mes galėtume jais gėrėtis. Kaip prieš du metus Courchevel-Paryžius, taip šiemet Cortina-Italija nemažiau praturtino iševio gydytojo kasmetinį žiemos seminarą. Aukšto lygio. Ir ne vien kalnais. . .

PLGS valdybos posėdis kovo 7 d. 7 val. vakare įvyko „Seklyčioje“, Čikagoje. Dalyvavo pirm. A. Vanagūnas, išdininkas A. Pakalniškis ir Medicinos red. V. Šaulys. Buvo kviesti, bet neatvyko ILG draugijos pirm. E. Vižinas ir PLGS tarybos narys K. Ambrozaitis.

PLGS posėdis. Iš k. d-rai: Ed. Vižinas — ILGD pirm., Al. Pakalniškis — PLGS išd., Arvydas Vanagūnas — PLGS pirm. ir V. Šaulys MEDICINOS redaktorius

AŲA. dr. Pranui Sutkui, valdybos sekretoriui, netikėtai mirus, reikia valdybai kito asmens. Buvo numatyta tą klausimą svarstyti dalyvaujant tarybos nariui, bet jam neatvykus, klausimas atidėtas kitam posėdžiui, arba, jeigu bus įmanoma, pirmininkas susisieks telefonu su tarybos nariais ir bandys išrišti šią problemą anksčiau. Pasirodo, kad, sudarant valdybą, nebuvo išrinktas valdybos narys-kandidatas.

Pirm. Vanagūnas pranešė, kad š.m. LAMA seminare buvo diskutuotos PLGS atstovavimas Lietuvos gydytojų suvažiavime Vilniuje gegužės 19-21 dienomis. Pirmininko nuomone, neturint pakankamai duomenų apie suvažiavimo progra-

mą ir tikslus, sąjunga neįgalioja oficialaus atstovo, tačiau ragina kiek įmanoma daugiau narių dalyvauti suvažiavime ir individualiai pozityviai prisidėti prie tautos atgimimo nuotaikos ir darbų.

Numatyta sudaryti komisiją peržiūrėti PLGS statutą.

Sudaryti prieinamą PLGS veiklos archyvą.

Geroj nuotaikoj. . . iš k. A. Razma, I. Kudirkienė, R. Sidrys, M. Ambrozaitienė, A. Kudirka, V. Valadkienė ir B. Valadka. Foto K. Ambrozaitis.

Pakeista suvažiavimo vieta! Anksčiau planuotos suvažiavimui vietos HILTON INN OAK LAWN atsisakyta ir XVII-tam Pasaulio ir Amerikos PLGS suvažiavimui, įvyksiančiam 1989 m. rugsėjo 2-4 d.d. vieta rezervuojama HYATT OAKBROOK viešbutyje, 1909 Spring Rd, Oak Brook, Illinois 60521.

Suvažiavimo programa. Dar nenumatytas visuomeninei paskaitai autorius. Atrodo, kad būtų svečiams ir rengėjams tikslinga, kad paskaita būtų suderinta su šeštadienio pobūvio-vakarienės programa. Sekmadienio klinikinė mokslinė programa planuojama suderinti su medicinos sekcijos Mokslo ir Kūrybos suvažiavimo programa, įvyksiančios Padėkos savaitgalį Čikagoje, kur paskaitose bus supažindinama su *Intervencine Medicina* odontologijoje, patologijoje, oftalmologijoje, radiologijoje, kardiologijoje ir kitose med. specialybėse.

Iždo problemos. Neaiški banko sąskaitos padėtis — bankas neturi IRS reikalaujamo numerio, neaišku, kaip galima jį surasti, o gal reikia gauti naują numerį? Pasiteirauti prieš tai buvusio iždininko. Kasoje labai mažai pinigų. Draugijos neprišūnčia priklausančių mokesčių. Reiktų parašyti draugijoms paraginimus. Draugijos privalo centrinei valdybai atsiųsti po \$5 už kiekvieną draugijos narį!

V.Š.

Medicina Nr. 1 (73) 1989

ILLINOIS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJA

ILG draugijos susirinkimas buvo kovo 12, 1989 m. „Baltijos“ restorano patalpose. Susirinkimui vadovavo draugijos pirmininkas dr. Edmundas **Vižinas**. Susikaupimo minute buvo prisiminti šiais metais mirę draugijos nariai ar jų šeimos nariai: d-rai Alfonsas Ažubalis, Antanas Čerškus ir Pranas Sutkus, d-rės Birutės Kazakaitienės vyras Bronius Kazakaitis ir d-rės Laimutės Griniūtės vyras — teis. Liudas Šmulskštys.

Draugija ypatingai pasigenda a.a. kolegos Prano Sutkaus; draugijos valdyba neteko vicepirmininko. Pirmininkas iškėlė **Edmundą Vižiną** vicepirmininko valdybos sąstate. Paskutinį rinkimus, kur vienbalsiai vicepirmininko pareigoms buvo išrinktas dr. **Gediminas Balukas**. Dabar II. Liet. Gyd. draugijos valdybą sudaro pirm. E. Vižinas, vicepirm. Gediminas Balukas, sekr. Dalia Petreikytė, ižd. Vilius Miknaitis ir valdybos narys V. Kožica.

Illinojaus lietuvių gydytojų draugijos valdyba, iš k. d-rai: **Edmundas Vižinas** — pirmininkas, **Dalia Petreikytė** — sekretorė, **Vilius Miknaitis** — iždininkas ir **Gediminas Balukas** — vicepirmininkas. Nuotr. V. Šaulio

Iždininkas pranešė, kad kasos stovis nėra geras ir vėl atgaivinamas nario mokesčio rinkimas, bus išsiuntinėti paraginimai. Nario mokeskis \$60, iš kurio 20 dol. eis kultūros fondui ir 5 dol. Pasaulio ir ALGS valdybai. Kaip žinia, praeitos valdybos, 1988 metų 1000 dol. kultūrinė premija atiteko besikuriančiam Lietuvių Centrai Lemonte. Nario mokesčio kategorijas valdyba peržiūrės sekančiame valdybos posėdyje ir atsižvelgs į pensininkus ir studentus.

Pirmininko nuomone, ILG draugija turėtų vėl dalyvauti kasmetinėse Midwest Clinical Conference programose su paskaitų ciklu.

Dr. Edmundas Vižinas, ILGD pirmininkas praveda susirinkimą. Nuotr. V. Šaulio

Susirinkimui buvo pristatyta viešnia iš Lietuvos, dr. Vaitkienė, kuri kvietė lietuvius gydytojus atvykti į gegužės mėn. 19-21 dienomis Vilniuje ruošiamą Lietuvos gydytojų suvažiavimą, kur bus svarstomi krašto sveikatos problemos, o jų esą labai daug.

Keletas kelionės agentūrų tuo laikotarpiu turės turistines išvykas į Lietuvą. Kanadoje, Toronte kel. agentūra **Audra** organizuoja 7 dienų, specialiai suvažiavimui, kelionę į Vilnių gegužės 17-24 dienomis. Atvykusius globos Lietuvos gydytojai. Kaip žinia, ALG sąjunga nesiunčia suvažiavimui specialaus atstovo, nes nėra pakankamai apie suvažiavimą informuota.

Dr. Linas Sidrys painformavo apie padėtį Šv.

ILGSr-jos valdybos posėdis 1/15/1989, iš k.: D. Petreikytė — sekretorė, Ed. Vižinas — pirmininkas, G. Balukas ir Pr. Sutkus — vicepirm. Nuotr. V. Šaulio

Kryžiaus (Holy Cross) ligoninėje ir kėlė klausimą, kaip sulaukyti nutautėjimą. Buvo pravesta rezoliucija, mėginant rašiniiais spaudoje ir laiškais supažindinti visuomenę ir atitinkamas organizacijas apie ligoninės istoriją ir dabar susidariusią padėtį.

Liet. gydytojų grupė specialiame pasitarime Šv. Kryžiaus ligoninės reikalais, 1/15/1989. Dalis dalyvių iš k. M. Nemickienė, Pranas Sutkus, Dalia Petreikytė, Vidas Nemickas, Petras Žlioba, Mindaugas Vygantas, Leonas Seibutis, Edmundas Vižinas (ILG draugijos pirm.), Pranas Mažeikā ir Linas Sidrys. Nuotr. V. Šaulio

Pirmininkas mano, kad reikia atgaivinti pagalbinių moterų vieneto veiklą. Be to, ypatingai svarbu, kad jaunieji medikai: studentai, rezidentai ir bepradedą medicinos praktiką gydytojai, jungtųsi į draugiją. Visi turim dalyvauti jų registracijoje ir, gavę adresus, galėtume pasikviesti į susirinkimus.

Po gausios vakarienės *Mc Neal Memorial* ligoninės patologas dr. **Leonas Bekeris** skaitė puikiai paruoštą paskaitą apie cholesterolio įtaką žmogaus sveikatai. Paskaitoje buvo panaudotos vaizdingos skaidrės. Paskaitos tekstas bus paskelbtas „Medicinos“ žurnale. V. Šaulys

Šv. Kryžiaus ligoninė. . .

Linas Sidrys, MD, vedėjas oftalmologijos skyriaus Šv. Kryžiaus ligoninėje Čikagoje yra 1914 metais įsikūrusios Lietuvių R. Katalikų Labdaros draugijos pirmininkas. Šįmet sueina 75 metai nuo draugijos įkūrimo. Draugija taip veikli, kaip aktyvūs jo nariai. Per 75 metus draugija yra daug padariusi. Kai kurie veiklos darbai mums, gydytojams, žinotini.

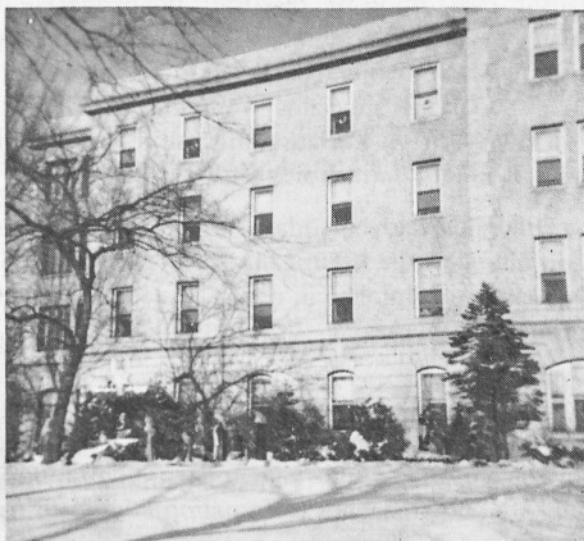
Iš Čikagos pakeliui į Lemontą Labdarių draugija turi didelį žemės plotą, kur yra pastatyti modernūs, dar ir šiems laikams, Labdarių namai pavadinti Šv. Šeimos vila. Jie visuomet pilni globos reikalingų senelių ar ligonių.

Įrašas ant Čikagos Šv. Kryžiaus ligoninės pamatinio akmens

Kitas svarbus LRK Labdarių Sąjungos nuopelnas — įkūrimas Šv. Kryžiaus ligoninės Čikagoje. Kaip daugelis didelių darbų atliekama sutelktinėmis jėgomis, taip vyko ir čia. Kun. Stanukynas Labdaros draugijai dovanavo 10 akrų žemės, kur draugija pastatė ligoninę ir pavedė šv. Kazimiero seserims vienuolėms ją administruoti. Ligoninė buvo pastatyta 1928 metais. Bene tai buvo pirmoji lietuvių ligoninė Amerikoje — taip rodo įrašas ant ligoninės mūro sienos.

Daugelį metų ligoninė Čikagoje, lietuviškame Marquette Park'o rajone, buvo lietuvių pasididžiavimas. Didesnę gydytojų dalį sudarė lietuviai gydytojai, ligonius slaugė lietuviškai kalbančios kazimierietės, tarnautojų personalas buvo lietuviš-

Šv. Kryžiaus ligoninės pastatas 1928 m.

Medicina Nr. 1 (73) 1989

kas. Pamažu blėso labdarių draugijos veikla. Tik po keliolikos metų, naujiems ateiviams pavyko ant senų principų atgaivinti labdarių draugiją. Draugijos narių buvo likę tik kelios dešimtys, prie 2 metų jau vėl buvo 285, o dabar yra 460 narių. Bet ligoninė beveik prarado lietuviškumą. Buvusi viena iš didžiausių lietuviškų apylinkių, *Marquette Park* pamažu keičia spalvą ir darosi etniškai mišri.

Šv. Kryžiaus ligoninės pastatų kompleksas: 1. pagrindinis ligoninės pastatas, 2. automobiliams statyti pastatas, 3. skalbykla ir kt.

Pasikeitė Labdaros draugijos uždaviniai. Skaičiumi sumažėjo lietuvių seselių kazimieriečių. Pašaukimu iš lietuvių nedaug. Ligoninės administracija pateko į nelietuviškas rankas. Išnyko lietuviškumą primenantys ženklai. Lietuvių gydytojų, besinaudojančių ligoninės privilegijomis, procentas labai mažas. Susidarė užburtas, mums nepalankus, ratas. Mūsų pareiga administracijai priminti, kokiais tikslais ligoninė įsteigta ir kad ligoninė įkurta lietuvių pastangomis ir aukomis. Lietuviai turėtų būti reprezentuojami administracijoje bėnt proporcinga dauguma. Administracijai turėtų būti žinoma, kas ir kokiais tikslais ligoninė įsteigė.

Iliojaus lietuvių gydytojų draugija remia Liet. Labdarių draugijos pastangas sugrąžinti lietuviškumą ir lietuvių reprezentaciją į Šv. Kryžiaus ligoninę.

V. Šaulys, M.D.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJA

KLK draugijai vadovauja dr. **Zigmas Brinkis**. Draugijos veiklai nepalankios sąlygos — gydytojai gyvena vieni nuo kitų išsiskirstę. Jie susirenka nedažnai. Valdybos visuomeninė veikla yra gerai žinoma.

Šįmet, balandžio mėn. 2-ą dieną ji suruošė visuomenei paskaitą tema: „Senatvės ligos“. Santa Monikos neurologas **Leonas Trečiokas**, MD Los Angeles šv. Kazimiero lietuvių parapijos salėje skaitė paskaitą apie palyginamai dažnas vyresnio amžiaus žmonių ligas, kaip Alzheimer'io ir Parkinson'o ir kitas panašias neurologines ligas. Susidomėjimas buvo gana didelis, susirinko nemažas būrys

Kalifornijos liet. gydytojų draugijos valdybos nariai su viešnia gydytoja iš Lietuvos. Iš k.: d-rai P. Starkienė, J. Starkus, V. Raulinaitienė, L. Trečiokas, viešnia iš Lietuvos ir draugijos pirmininkas Z. Brinkis.

vyresnio amžiaus žmonių. Susirinkime dalyvavo viešnia, gydytoja iš Lietuvos. Ji turėjo progos papasakoti apie dabartinę sveikatos apsaugos būklę Lietuvoje. Korespondentas mano, kad apylinkės lietuviams reikėtų daugiau ir dažniau panašių paskaitų, nes vyresniųjų tarpe dažnos yra širdies, plaučių ligos ir vėžį sukeliantys negalavimai, o daugiau sužinojus, gal, lengviau būtų išvengti tų ligų. Taip pat pageidautų daugiau sužinoti apie AIDS ligą.

* * *

KANADOS LIETUVIŲ MEDIKŲ DRAUGIJA

KLMD apima tik Toronto ir apylinkių lietuvius medikus. Montrealyje ir apylinkėse gyvena ir dirba apie dvidešimt lietuvių kolegų, tačiau jų pastangos suorganizuoti skyrių liko be vaisių.

Pagal statutą, „KLMDr-jai gali priklausyti lietuvių kilmės medicinos, veterinarijos ir dantų gydytojai bei Universitetą baigę kiti medicinos darbuotojai, k.a. formacininkai, biologai, klinikinės srities psichologai, medicinos seserys ir kt.“

Šiuo metu draugija turi apie *keturiasdešimt* aktyvių narių, pastoviai lankančių metinius susirinkimus ir sumokančius nario mokestį (šiuo metu 150 dol.), iš kurio padengiame „Medicinos“ prenumeratą, pastoviai šelpiame „Vasario 16-tosios“ gimnaziją ir kitas lietuviškas organizacijas bei institucijas. Paskutiniaisiais metais esame išsiuntę į Lietuvą ir Suvalkų trikampį smulkių chirurginių reikmenų bei medikamentų už penkis tūkstančius dolerių.

Draugijos veikla yra daugiau socialinio pobūdžio. Turime vieną metinį susirinkimą-vakarienę vieno iš narių rezidencijoje ir šeimų išvyką vasarą kurio nors kolegės vasarvietėje. Paskutiniaisiais metais susirinkimuose turime mokslinio lygio paskaitą, kuriai prelegentą parūpina kuri nors vaistų kompanija, kuri padengia ir vakarienės išlaidas. Paskutinis susirinkimas įvyko š.m. birželio 10 d. **Dr. Marijos ir Dr. Juozo Uleckų** rezidencijoje. Šalia mokslinio lygio paskaitos „*Parkinson's Disease*“, turėjome įdomų ir išsamų dr. Arūno Dailydės pranešimą iš VI Lietuvos gydytojų suvažiavimo Lietuvoje. Po gausių paklausimų ir diskusijų buvo ryžtasi ir toliau, pagal išgales, remti kolegas bei medicinos institucijas Lietuvoje. Tokiai paramai organizuoti buvo sudarytas specialus komitetas iš dr. **M. Uleckienės**, dr. **A. Kazlauskienės** (stomatologės) ir p-lės **T. Ehlers** (farmakologės).

Draugijos valdybą sudaro: dr. **R. Zabieliauskas** - pirmininkas, dr. **J. Sungaila** - sekretorius, dr. **S. Dubickas** - išdininkas ir dr. **M. Valadka** - buvęs pirmininkas.

● 1988 m. gegužės mėn. Montrealyje įvyko suvažiavimas „Pasaulio Gydytojai prieš Branduolinį karą“ organizacijos (*Internation Physicians for Prevention of Nuclear war*). Vienas iš dviejų tos

„Tarpautinė lietuvių gydytojų grupė“ Montrealyje, iš k.: I. Stupelis, D. Gauthier, A. Pavilanis, I. Danytė, A. Garfinkle ir A. Svičiulis

organizacijos steigėjų yra dr. **Bernardas Lown**, gimęs Lietuvoje ir suprantąs lietuviškai. Jis buvo 12 metų, kai su šeima atvažiavo į Bostoną. (Kaip jau žurnale buvo rašyta anksčiau, prieš trejus metus IPPNW gavo Nobelio premiją). Suvažiavime dalyvavo nemažai lietuvių iš kitų kraštų. Ta proga dr. **A. Pavilanis** savo bute suruošė „tarpautinės lietuvių grupės“ pabendravimą. Jame dalyvavo dr. **I. Stupelis**, kardiologas, dirbąs Toor kardiologijos institute, Tel-Aviv, Izraelyje. Jis anksčiau buvo kardiologijos profesorius Vilniaus universitete; dr. **Danielle Gauthier**, gydytoja iš Kvebeko miesto, dr. **Irena Danytė**, neurologinės intensyviosios terapijos skyriaus vedėja Montrealio žydų ligoninėje; dr. **Andrius Garfinkle**, McGill universiteto oftalmologas, dr. **Albertas Svičiulis** — Vilniaus universiteto medicinos fakulteto dekanas ir šeimininkas dr. **Alenas Pavilanis**, paaugliu skyriaus vedėjas Montrealio vaikų ligoninėje.

● **Dr. Juozas Sungaila**, gyv. Toronte, Kanadoje, draugų ir giminių dideliame būryje kovo 18 d. savo namuose atšventė ne tik vardadienį, bet ir 70-įjį gimtadienį.

Dr. Kristina Gudaitė susituokė su dr. Thomas G. Thompson gegužės 20 d. Aušros Vartų parapijos bažnyčioje Montreal, Que.

Kolega dr. **Alenas Pavilanis** kartkartėmis sukviečia Kvebeko lietuvių gydytojus pabendrauti ir vakarieniauti kartu. Tokie suėjimai jau buvo du kartus. Sekantį kartą susirinkę kolegos ketina

Medicina Nr. 1 (73) 1989

įsteigti **Kvebeko Lietuvių Gydytojų draugiją**. Sveikiname ir džiaugiamės, kad mūsų organizacija stiprėja Kanadoje.

● 1988 metais rugpjūčio pabaigoje Montrealyje dr. **Kristina Pavilanytė** (D.M.V.) ištekėjo už **Andriaus Gapučio**.

Jaunavedžiai Kristina Pavilanytė ir Andrius Gaputis

● **Dr. Virginija Gudaitė**, chirurgė, dirba *General* ligoninėje *Vancouver, B.C.*, Kanadoje. Ji buvo pirmoji moteris chirurgė persodinusi širdį, ir apie tą plačiai aprašė Kanados „*The Medical Post*“ žurnalas.

Virginija Gudaitė, M.D.

METINIS NIUJORKO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SUSIRINKIMAS

Niujorko lietuvių gydytojų draugija, turinti kelių dešimtmečių veiklos istoriją, pamažu mažėja narių skaičiumi, o likusi veikla tik metiniai susirinkimai. Dabar draugija turi tik apie du desėtkus narių, nors Niujorko ir aplinkinėse valstijose yra nemažas skaičius lietuvių gydytojų, bet jie draugija nesidomi, ypač jaunesnieji.

Š. m. gegužės 6 d. Kultūros židinyje, Bruklina, buvo sušauktas metinis draugijos susirinkimas, pradėtas vidurdienyje. Susirinkimui vadovavo daugmetinis draugijos pirmininkas **dr. V. Avižonis**, sekretoriavo taip pat daugmetinė sekretorė **dr. K. Šimaitienė (Paprockaitė)**.

Dalis dalyvių. Niujorko liet. gydytojų draugijos susirinkime gegužės 6, 1989 m. Nuotr. J. Kriaučiūno

Susirinkimo pradžioje susikaupimu ir atsistojimu prisiminti ir pagerbti praėjusiais metais mirę draugijos nariai. Praėjusių metų susirinkimo išsamų protokolą perskaitė dr. Šimaitienė, protokolai priimti. Pranešta, kad draugijos išdininkė yra nesveikuojanti, negalėjo atvykti į susirinkimą, jai — L. Giedraitienei pasiūsta sveikinimo ir greito pasveikimo linkėjimų, kiekvieno susirinkimo dalyvių pasirašyta, kortelė.

Susirinkimo eiga pertraukta išklausti paskaitos. **Dr. Jonas Gintautas**, sveikatos centrų patarėjas neurologiniais, psichologiniais ir sveikatos reikalais, kalbėjo apie apopleksiją (stroke). Čia ypač pabrėžta kraujo išsiliejimai smegenyse jaunesnio amžiaus žmonėse, nes vartojimas adikciją išvystančių medžiagų, daug riebalų ir cholesterolio

Niujorko liet. gydytojų draugijos susirinkime, Kultūros židinyje, 5.6. 1989 paskaitininkas dr. J. Gintautas su draugijos pirmininku dr. V. Avižoniu ir sekretore dr. K. Šimaitiene. Nuotr. J. Kriaučiūno

turintis maistas gadina kraujagysles, leidžia joms lengvai plyšti ir kraujui aplinkumoje išsilieti. Moterys, vartodamos hormonus prieš neštumą, ir vyrai — steroidus, taip pat gadina kraujagysles. Profilaktika apopleksijai išvengti, ar bent į vėlesnį žmogaus amžių ją nustumti, yra judėjimas ir darbas, vengimas hormoninių ir adikciją išvystančių vaistų, naturalus maistas, vengiant riebalų, saldumynų pertekliaus ir alkoholio. Taip pat ugdymas stiprios valios, noras gyventi ir jaustis laimingu. Tačiau laimingu galima jaustis tik tada, kai ne tik sau, bet ir kitiems padedama, kai kitiems teikiama pagalba.

Dr. Gintauto nuomone, žmogus yra trijų dalių: kūno, sielos ir dvasios. Kūnas, kaip ir kiekvieno gyvio, žemės medžiagų junginys. Siela, tai intelektas. Dvasia, tai tas, kas nepranyksta su žmogaus kūnu. Atitinkamas rūpinimasis kūnu ir reikiamas sielos (intelektas) kėlimas kelia ir žmogaus dvasią, nors ta ir amžina, bent žmogišku supratimu. Skuba neleido paskaitos mintis diskutuoti.

Po paskaitos susirinkimo dalyviai perėjo į kitą patalpą ir pietavo kartu su Lietuvių tautos fondo metinio susirinkimo nariais dalyviais. Žinoma, dauguma susirinkusių gydytojų yra to fondo nariai. Po pietų, visi išklause dr. K. Bobelio, Vliko pirmininko, pranešimo, kuriame pateikta Vliko veikla ir numatomos ateities veiklos gairės, derinant veiklą su dabartiniais įvykiais Lietuvoje, bet be kompromisų, siekiant Lietuvos nepriklausomybės.

Gydytojai grįžo į savo susirinkimui skirtą patalpą tęsti susirinkimą. Į draugiją priimti du nauji nariai: **dr. Auksė Trojonaitė** ir **dr. Petras Dičpinigaitis**.

Susirinkusieji palinkėjo naujai įstojusiems būti veikliais draugijos nariais ir geriausios sėkmės profesijoje.

Dr. Gintautas pasistengė, kad iš Lietuvos atvyktų Tarvydų šeima ir jų vaikaičiui, turinčiam įgimtą širdies ligą, būtų padaryta operacija. Tai pareikalavo didelių išlaidų, kurių nors dalį padengti, dr. Gintautas įsteigė fondą. Į tą fondą iš draugijos išdo paskirta 200 dolerių. 50 dolerių paskirta Kultūros židiniui, kaip nario mokestis, nes draugija naudoja židinio patalpomis savo susirinkimams.

Draugijos valdyba ir revizijos komisija liko ta pati dar vieniems metams. Valdybą sudaro: dr. V. Avizonis — pirm., dr. K. Šimaitienė (Paprockaitė) — sekr., dr. L. Giedraitienė — išdininkė ir dr. F. Ignaitienė, dr. B. Jankauskas bei dr. D. Saldaitytė — nariai. Revizijos komisijos pirmininkė yra dr. J. Trojonienė.

Nutarta Niujorko lietuvių gydytojų draugijos archyvinę medžiagą perkelti į Medicinos skyrių, prie Lietuvių tyrimo instituto, įsteigtą ir tvarkomą dr. M. Budrienės, Čikagoje. Ten galima siųsti ir gydytojų turimus istorinius medicininius daiktus bei archyvus. Žinoma, galima tuos daiktus perleisti ir Alkai (archyvas) Putname. Reikia, kad tie dalykai išliktų ateičiai, nes tai lietuvių istorijos dalis.

Sekantį metinį draugijos susirinkimą nutarta daryti pirmąjį gegužės mėnesio šeštadienį 1990 m., Kultūros židinyje. Tą dieną daromas ir Lietuvių tautos fondo narių susirinkimas, kuriame ir gydytojai nors dalinai gali dalyvauti.

Niujorko liet. gydytojų draugijos gegužės 6 d. Kultūros židinyje prie pietų stalo; liūdnam žiūri į dar tuščias lėkštes. Iš k.: M. Kriaučiūnienė, F. Apshagienė, dr. E. Vilčinskienė, Jankauskienė ir dr. B. Jankauskas. Nuotr. dr. J. Kriaučiūno

Medicina Nr. 1 (73) 1989

Susirinkimo pirmininkas ragino gydytojus vykti į Lietuvą, į ruošiamą gydytojų konvenciją su Amerikos lietuvių gydytojų sąjungos ekskursija, bet reikia jau skubiai registruotis. Svarbu pažinti vieni kitus ir bendradarbiauti, rūpintis lietuvių sveikata. Susirinkime dalyvavo gydytoja Jurkutaitienė, ji čia lankosi iš Lietuvos.

Gydytojų susirinkimui pasibaigus, kai kurie gydytojai dar asmeniniai įteikė aukų Tarvydų fondui, taip pat kai kurie gydytojai grįžo į Tautos fondo narių susirinkimą.

Juozas Kriaučiūnas

• **Dr. Jonas Gintautas** iš New York medicinos centro mokslinių tyrimų direktorius, pernai dovanavo Lietuvoje dirbantiems širdies chirurgams didelę medikamentų siuntą. Šių metų pradžioje Vilniaus universitetui jis padovanojo encefalografą ir 700 kilogramų specialaus popieriaus.

Dr. Jonas Prunskis (dešinėje) ir buvęs New Hampshire gubernatorius ir dabartinis White House Chief of Staff John Sununu ir Marija Prunskytė-Coleman inauguracijos metu Vašingtone, DC

*

Medicinos spaudoje yra „mada“ sieti maistą su įvairiomis ligomis. Ir periodinė spauda, televizija, radijas bando „gydyti“ maistu.

Izraelyje buvo tyrinėtos 818 moterų ir buvo nustatyta, kad tos moterys, kurios maistui vartoja daug gyvulinių riebalų, o mažai ląstelienos (fibre) — dažniau sergo krūties vėžiu.

Journal of National Cancer Institute,
1986, v. 77, p. 605-612.

GAJA ATEITININKŲ MEDIKŲ KORPORACIJA

LITHUANIAN CATHOLIC PHYSICIANS' ASSOCIATION

„GAJOS“ KORP. PAVASARINIS SUSIRINKIMAS

„Gajos“ Korporacija, sėkmingai atšventusi savo 60 metų gyvavimo sukaktį, vėl susirinko šių metų kovo 19 d. Ateitininkų namuose į savo tradicinį Verbų sekmadienį. Velykinį susikaupimą ir pamaldas pravedė kun. Repšys, svečias iš okupuotos Lietuvos. Po pamaldų gana gausus korporantų(-čių) būrys, daugelis su šeimomis, susėdo bendro pusryčių. Pabendravimas buvo ypatingai malonus, nes tai buvo pirmasis šių metų susirinkimas. Susirinkime buvo narių ir iš tolimų vietovių.

Valdybos pranešimai. „Gajos“ Korp. pirmininkas dr. **Kazys Ambrozaitis** pranešė, kad senoji valdyba savo darbą baigė. Dauguma

Dr. Kazys Ambrozaitis.

valdybos narių ištesėjo net tris kadencijas. Dr. **Augusta Šaulytė** pavyzdinai tvarkė korporacijos išdą, vedė atskaitomybę, laiku išrinko nario mokesčių, visi korporacijos nariai su dažnai besikeičiančiais adresais buvo jos kompiuteryje. Dr. Šaulytė perdavė gana gausų išdą naujai valdybai. Dr. **Antanas G. Razma** per keletą metų vedė mokslinę programą, sutelkdamas jaunuosius narius simpoziumams, įvairių medicinos etikos

klausimų svarstymui. Dr. **Jonas Prunskis** šioje valdyboje rūpinosi naujų narių verbavimu ir jų globa, taipogi buvo korporacijos vėliavanešys. Dr. **Loreta Stončiūtė-Grybauskienė** ėjo sekretorės pareigas, rūpinosi parengimais, socialiniais reikalais. Ji ir dr. Vytenis buvo pasveikinti su šeimos prieaugliu.

„Kodėl sumažėjo gydytojo prestižas?“ „Gajos“ semina-
ro dalyviai

Nuotr. V. Šaulio

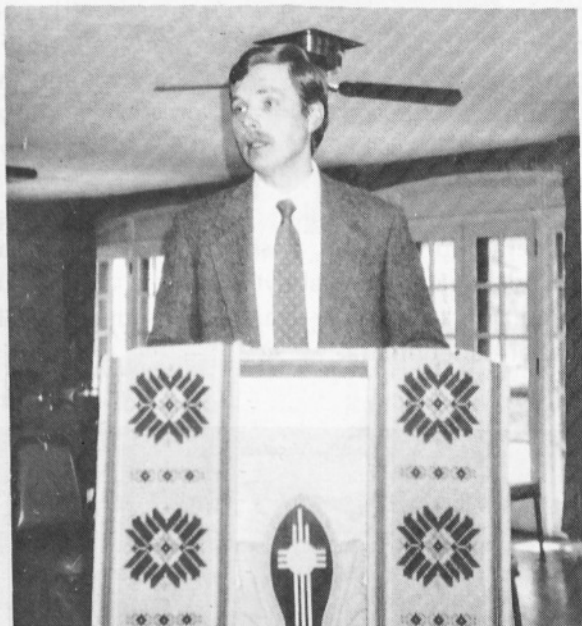
Dr. **K. Ambrozaitis** padarė trumpą darbų apžvalgą, paminėdamas, kad jo kadencijos laiku buvo priimti nauji 28 nariai, ir jiems buvo įteiktos

Gajos korporantai 1989 m. velykinio susikaupimo
susirinkime užkandžiauja

korporacijos juostos. Dar daugelis gydytojų, farmacininkų ir vet. gydytojų yra pareiškę norą įsijungti į „Gajos“ Korp. veiklą, bet, gyvendami toli, negalėjo atvykti į „Gajos“ šventes ir formaliai priimti korporacijos spalvas. Šioje kadencijoje buvo atšvęstos „Gajos“ Korporacijos 55 ir 60 metų sukaktuvės, dr. **J. Meškauskas** išrinktas „Gajos“ Korp. garbės pirmininku, įsigyta korporacijos vėliava, įsteigta korporacijos kultūros ir mokslo premija. Šią premiją yra gavę: **V. Bagdonavičius**, **K. Pugevičius**, **P. Gaida** ir **A. Paškus**. Buvo organizuojamas vaistų siuntimas į Lietuvą, šelpiami kai kurie korporantai, palaikytas ryšys su Lietuvos ir įvairių pasaulio kraštų korporantais. Pradėtas vykdyti „Gajos“ kambario įrengimas Ateitininkų namuose. Kasmet būdavo 3-4 susirinkimai bei kiti parengimai. Dr. **K. Ambrozaitis** padėjo valdybos nariams ir kitiems aktyviai prisidėjusiems prie veiklos. Buvo pagerbti ir paminėti amžinybėn iškeliavę nariai.

Išrinkta nauja „Gajos“ Korp. valdyba. Per paskutinį susirinkimą buvo išrinkta nominacijų komisija, jos pirmininkas dr. **K. Rimkus** pristatė

„Gajos“ valdybos pirmininkas dr. Domas Lapkus.
Nuotr. V. Šaulio

kandidatus naujai valdybai. Balsų dauguma buvo išrinkti penki asmenys, kurie pasiskirstė pareigomis taip:

Dr. **Domas Lapkus** — pirmininkas; dr. **Petras Kisielius Sr.** ir dr. **Edis Razma** — vicepirmininkai; dr. **Petras Razutis** — išdininkas ir dr. **Dalia Garūnaitė** — sekretorė. Naujoji valdyba

Medicina Nr. 1 (73) 1989

Prelegentai „Gajos“ seminare: iš k. gydytojai O. Daugirdienė, V. Šaulys ir A. Šležas, nuotraukoje trūksta D. Lapkaus

pasižadėjo sušaukti mažiausiai tris susirinkimus per metus, tęsti mokslinės-kultūrinės premijos tradiciją, rūpintis narių socialiniais reikalais, paskirti „Gajos“ korp. istorijos rašymo komisiją, sutelkti korporacijos archyvus, tęsti diskusijas medicinos etikos klausimais.

Simpoziumas: Daktaras visuomenėje — prieš 20 metų ir dabar. Dalyviai: dr. **Onutė Daugirdienė**, dr. **Adolfas Šležas** ir dr. **Vacys Šaulys**. Moderavo dr. **Domas Lapkus**.

Korp! „Gajos“ Valdyba: iš k.: P. Rasutis, pirm. D. Lapkus, D. Garūnaitė ir P. Kisielius

Dr. Onutė Daugirdienė: jos pagrindinė mintis buvo, kad ne autoritetu, bet empiriniu būdu prieinama prie nurodymų ar diagnozės. Technologijos ir mokslo pažanga reikalauja daugiau duomenų. Diagnozė neturi būti sena gydytojo nuožiūra ir jo patyrimu pagrįsta, bet paremta laboratorijos ir kitais duomenimis. Gydytojas pasidarė susumuotojas, diagnozė tapo išvada tyrimų, bet ne gydytojo autoriteto.

O. Daugirdienė, MD seminaro paskaitoje

Dr. A. Šležas. Pabrėžė, kad sveikatos sistemos sudaro visuomenė. Gydytojo praktika tampa sistemos auka. Transportacija, ligoninės ir vaistų brangumas stabdo gydytojo darbą, trukdo palaikyti pakankamą kontaktą su pacientu. Ką galime mes? Paciento padėtį pagerinti mes galime moraliai. Turime labiau suprasti pacientą ir rodyti daugiau pasiaukojimo. Paciento „apiplėšimas“, ignoravimas, paviršutinumas vis labiau jį stumia į neviltį.

A. Šležas, MD seminaro paskaitoje

Dr. V. Šaulys pareiškė kad dabar medicinos mokslas yra per daug platus ir gilinamasi į siauras specialybes, tobulinamasi, todėl gydytojas tampa dalinai gydytojas, nėra visumos. Tam išvengti dabar mėginama grįžti į seną koncepciją, skatinama „šeimos gydytojo“ praktika. Antra priežastis yra „malpractice“. Senoji medicina to nežinojo. Dabar tai persekioja gydytoją, kuris yra priverstas atsisakyti kai kurių patarnavimų ar patarimų, arba priešingai — prirašyti perdėtai tyrimų savo apsaugos dėliai. Gydytojas tampa auka laikmečio ir jo sistemos.

Diskusijose pasisakė visa eilė asmenų. Moderatoriui teko pasitempti, kad gyvas diskusijas galėtų pristabdyti. Jaukioje ateitininkų namų aplinkumoje dar ilgai buvo diskutuojama, ir gražiai pabendrauta.

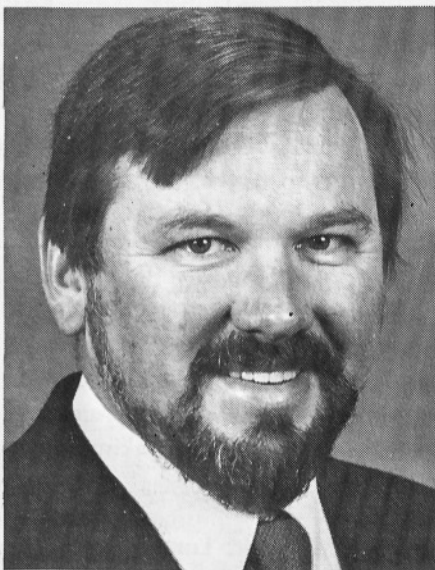

Gajininkai Velykų švenčių nuotaikoje

KRONIKA

● **Dr. Marija Arštikaitytė-Uleckienė ir dr. J. Uleckas**, gyv. Toronte, per Kanados Lietuvių Bendruomenę paaukojo 10 000 dol. stipendijoms Pietų Amerikos jaunuoliams, kurie norėtų mokytis „Vasario 16“ gimnazijoje V. Vokietijoje.

● **Dr. Algimantas J. Galinis**, gyv. Long Beach, Indiana, išrinktas Šv. Antano ligoninės *Michigan City, Ind.*, gydytojų štabo viceprezidentu. Prieš kelerius metus dr. Galinis buvo *Memorial* ligoninės gydytojų štabo prezidentu.

Dr. Algimantas Galinis

● **Kastytis A. Jucas, M.D.** dermatologas, kosmetinis chirurgas Čikagoje, veda radijo valandėles WPNA, 1490 AM bangomis. Radijo valandėlėse aptariamoms įvairioms medicinos problemoms: ligų priežastys, ligų eiga ir gydymas vaistais ir kitomis priemonėmis. Temos būna įvairios, pvz. gimdos vėžys, nugaros skausmų priežastys ir gydymas, odos vėžys ir konservatyvus gydymas bei profilaktika, krūties vėžys, klausos sutirkimai ir panašios. Valandėlėse dalyvauja įvairių medicinos specialybių gydytojai. Anglų kalba transliuojamos kiekvieną šeštadienį nuo 7 iki 8 valandos ryto. Programa pavadinta: „Sveikata — klausk dr. Kas apie savo sveikatą“.

● **Dr. Rimgaudas Nemickas**, kardiologas, gyv. *Riverside, Ill.*, 1988 m. gruodžio 10 d. kalbėjo radijo programoje apie cholesterolio vaidmenį širdies ligų atvejais. (Radijo programos vedėjas dr. K. Jucas).

● **Dr. Aras Žlioba**, vyriausias dr. Petro ir Laimos Žliobų sūnus, susituokė su Lina Saulyte 1988 m. liepos 16 d. Nekalto Prasidėjimo parapijos bažnyčioje *Brighton Park, Chicago*. Lina, Algirdo ir Aušros Saulių duktė, baigė politinius mokslus *Purdue* universitete, o dabar mokosi *Loyola* universiteto teisės mokykloje *Chicago*. Dr. Aro Žliobos specializacija yra akių ligos. Jis dirba *Loyola Medical Center, Maywood, Ill.*

Dr. Aras ir Lina (Saulytė) Žliobai

● **Dr. Leonas ir dr. Dalia Šulai** gyvena ir dirba *Portage, Wisc.* Pas juos svečiuojasi Dalios tėvai Anelė ir Algirdas Digriai iš *Vilkaviškio*.

● **Dr. Jonas Simanauskas**, gyv. Argentinoje, kardiologas, yra ne tik geras gydytojas, bet ir visuomenininkas, ir muzikas. Jis dirba *Susivienijime Lietuvių Argentinoje* ir vadovauja mergaičių chorui „Žibutės“.

● **Dr. Vilija P. Kerelytė**, pirmoji lietuvių chiropraktikė, atidarė savo kabinetą *Amber Chiropractic, 5522 S. Wolf Rd., Western Springs, Ill.* Dr. Kerelytė yra veikli visuomeninkė, lietuvių moterų federacijos *Chicago* klubo pirmininkė.

● **Dr. Petras V. Kisielius**, urologas, priimtas į *Lutheran General Hospital, Lincoln Park, Ill.*, gydytojų štabą.

● **Paulius Kuras**, farmacininkas, dirba žinomoje vaistinių bendrovėje „Big V“ Kanadoje. Už gerą organizacinę veiklą jis paskirtas vyriausiu

viršininku Londono rajonui, apimančiam 32 vaistines. Be to, Paulius Kuras yra Kanados lietuvių bendruomenės Londono apylinkės valdybos pirmininkas. Neseniai Rasa ir Paulius Kurai susilaukė naujo sūnelio Dariaus Petro.

Dr. Paulius Kuras

● **Dr. Kastyčio Juco** radijo programoje (1490 AM) vasario 25 d. kalbėjo **dr. Petras V. Kisielius** apie inkstų ir šlapimo takų ligas ir prostatos vėžį, kovo 4 d. **dr. Arvydas Vanagūnas** kalbėjo apie virškinimo trakto sutrikimus ir kovo 18 d. — **dr. Linas Sidrys** kalbėjo apie kataraktos ir glaukomos gydymo metodus.

● **Dr. Mindaugas ir dr. Austė Vygantai**, gyv. *Winnetka, Ill.*, paaukojo 10 000 dol. Pasaulio lietuvių centrui *Lemont, Ill.*

● **Čikagos Lietuvių dantų gydytojų draugijos** narės kovo 5 d. prisiminė mirusias koleges Tėvų Marijonų koplyčioje. Po pamaldų Lietuvių Tautiniuose namuose buvo tradiciniai cepelinų pietūs, kuriuose dalyvavo daugiau kaip 100 žmonių. Draugijos valdybos pirmininkė yra Elena Repšienė D.D.S.

● **Dr. Jonas V. Prunskis** buvo *Bush-Quayle* rinkimų kompanijos vicepirmininkas *Illinois* valstijoje. Buvo pakviestas į inauguracijos iškilmes *Washington, DC*.

● **Dr. Kazys Bobelis**, gyv. Floridoje, buvo pagrindinis kalbėtojas Vasario 16 d. sukakties minėjime, kurį rengė *Chicago* Lietuvių Taryba vasario 12 d. Marijos mokyklos salėje.

● **Dr. Dalia Kavaliūnaitė**, Antano ir Aldonos Kavaliūnų, gyv. *Cleveland*, duktė, susituokė su Rimantu Bitėnu Dievo Motinos nuolatinės pagalbos parapijos bažnyčioje 1988 m. spalio 15 d. Dr.

Dalia biologijos bakalaurės laipsnį gavo *Notre Dame* kolegijoje *Cleveland*, o farmacinės chemijos magistrės laipsnį ir daktarės laipsnį gavo *Ohio State* universitete. Dabar ji yra žinomos kosmetikos firmos *Estee Lauder, Inc.* laboratorijos vedėja. Rimantas Bitėnas biologijos bakalauro laipsnį gavo *Farleigh Dickinson* universitete, o pedagogikos magistro laipsnį — *Newark State* kolegijoje. Dabar yra gabių, talentingų studentų *Batten Career Center* direktorius. Abu sutuoktiniai yra aktyvūs Lietuvių bendruomenės veikloje.

● **Illinois Lietuvių gydytojų draugijos** susirinkimas įvyko 1988 m. lapkričio 20 d. Jaunimo centre, *Chicago*. Susirinkimo metu buvo išrinkta nauja draugijos valdyba. Dalyviai aplankė Lietuvių Medicinos muziejų. Dr. Milda Budrienė skaitė paskaitą „Medicinos išsivystymo raida Lietuvoje XV iki XX a.“ Po to buvo gardi vakarienė.

● **Illinois Lietuvių gydytojų ir dantų gydytojų draugijos** susirinkimas įvyko 1989 m. kovo 12 d. „*Baltios*“ restorane, *Justice, Ill.* **Dr. L. Bekeris**, patologas, skaitė įdomią paskaitą. Staiga mirus valdybos vicepirmininkui a.a. dr. Pranui Sutkui, buvo išrinktas naujas vicepirmininkas — dr. Gediminas Balukas. Po susirinkimo buvo gera vakarienė.

● **Dr. Vytenis ir dr. Loreta Grybauskai**, gyv. *Lincoln Park, Ill.*, laimingi sulaukę pirmagimio sūnelio, kuriam davė Algio Pauliaus vardus ir

D-ra Loreta ir Vytenis Grybauskai

pakrikštijo po Kalėdų. Po krikštynų giminės ir svečiai vaišinosi Lietuvių Tautiniuose namuose *Chicago*.

● **Dr. Jono Šliūpo, aušrininko** (1861-1944), archyvą steigia jo sūnus inž. Vytautas J. Šliūpas, gyv. So. Lake Tahoe, CA. Archyvui jau gauta apie 3000 knygų, nuotraukų, dokumentų, išspausdintų straipsnių, žemėlapių, laiškų, atsiminimų, ordinų ir paveikslų.

● **Dr. Petras Vytenis Kisielius**, gyv. Chicago, gavęs vizą vykti į gydytojų suvažiavimą Vilniuje, išskrido su kitais gydytojais Toronto „Audros“ agentūros ruoštoje ekskursijoje. Gegužės 17 dieną Maskvos aerouoste jis buvo sulaikytas ir po septynių valandų turėjo grįžti per Vokietiją namo į Chicago.

● **Dr. Antanas Lipskis**, gyv. Floridoje, yra ne tik menininkas, bet ir poetas. Dr. Lipskio meno paroda buvo atidaryta š.m. gegužės 26 d. Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje Chicago. Dr. Lipskio poezijos knygą „Kai saulė liepė“ išleido Lietuviškos knygos klubas Chicago.

Dr. Antano Lipskio paveikslas „Mėlynoji įlanka su laivais“ — aliejus

● **Eligijus Lelis**, MD, baigęs akių ligų rezidentūrą ir įsigijęs oftalmologijos specialybę, versis akių ligų praktika. Kabinetas Marquette Parko apylinkėje, 4149 W. 63rd Str., Čikagoje.

● 1988 metų gruodžio mėnesį dr. **Vytautis Taurai** „MEDICINOS“ redakcinės kolegijos nariui Čikagos Illinois Masonic ligoninėje dr. R. Nemickui prižiūrint, buvo sėkmingai atlikta 4 vainikinių širdies kraujo indų operacija. Redakcijos žiniomis, Atlanto sūriam vandeny mirkomi operaciniai randai gerai gyja ir ligonis gerai jaučiasi. Linkime visiško pasveikimo.

Dr. Gedas Grinis paskaitoje „Kraujas ir cholesterolis“. Nuotr. A. Grinienės

● **Gedas Grinis, M.D.**, St. Petersburg, Fl. šių metų vasario 28 d. skaitė paskaitą „Kraujas ir cholesterolis“ St. Petersburgo Amerikos Lietuvių klubo salėje. Paskaitą surengė St. Petersburgo Lietuvių Pensininkų klubas. Susidomėjimas buvo didelis, susirinko daugiau kaip 250 klausytojų. Po paskaitos dr. Grinis atsakinėjo į klausimus.

St. Petersburgo lietuvių skaičius nemažėja, tuo tarpu lietuvių gydytojų čia vis mažiau. Dabar labai geros sąlygos čia įsikurti su vidaus ligų ar šeimos medicinos praktikos specialybe lietuviui gydytojui.

● **Dr. Dalia Garūnaitė**, anesteziologė, susituokė su dr. **Linu Sadausku** gegužės 27 d. Šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje, Marquette Park,

Chicago. Dr. D. Garūnaitė (dr. Onos ir dr. Albino Garūnų duktė) dirba *Chicago*. Dr. Linas Sadauskas, psichiatras, dirba *Aurora, IL*

● **Dr. Rimvydas Sidrys**, gyv. *Streator, Ill.*, aprašė kelionės anapus geležinės uždangos jspūdžius, kurie buvo išspausdinti „Draugo“ dienraštyje balandžio pradžioje.

● **Dr. P. Klemka** praeitą vasarą buvo išvykęs profesoriauti į *Dalhousie* universitetą *Halifax*, Kanadoje. Jis žada šią vasarą grįžti į *Edmonton* ir dirbti savo medicinos kabinete, kurį buvo išnuomavęs vieneriems metams savo kolegai.

● Šių metų balandžio mėn. 14 dieną „International Institute“ *Detroit* suorganizavo pagerbimą **Vainučiui Vaitkevičiui, MD**. Pagerbimas įvyko *Hall of Fame*, kuriame dalyvavo įvairių tautybių atstovai, mokslininkai, medikai ir kiti. Jam buvo įteiktas pasižymėjimo raštas. Dalyvavo nemaža lietuvių. Programoje buvo *Detroit* tautinių šokių „Audiiniai“ šokėjai, kuriems vadovavo Asta Puškoriūtė.

Dr. Vaitkevičius yra vėžio ligų tyrimo ir bandymų skyriaus vedėjas *Wayne Michigan* Universitete, *Detroit*. Yra parašęs daug vėžio tyrinėjimo darbų. Jis populiarus mokslininkų tarpe, dažnas paskaitininkas gydytojų suvažiavimuose. Skaitęs paskaitas apie piktybinius auglius ir lietuvių susibūrimuose.

Dr. Gintaras ir Rūta Degėšiai, buv. gyv. *Floridoje*, susilaukė ketvirto vaikučio, Vytauto Gintaro.

Dr. Kazys Bobelis, gyv. *Floridoje*, veiklus visuomenininkas, VLIKo pirmininkas, baigė sėkmingą ir plačią medicinos praktiką ir balandžio mėn. įsijungė į pensininkų eiles.

Susitiko *Floridoje*; pirmoje eilėje iš k. G. Grinis, K. Bobelis ir K. Ambrozaitis; antroje eilėje: G. Širmenienė, V. Širmenis, E. Milienė ir A. Milius

Leonas Bekeris, MD, *MacNeal Mem. ligoninės* vyr. patologas *ILG draugijos susirinkimo prelegentas*.

Nuotr. V. Šaulio

● **Dr. Vytautas Majauskas**, gyv. *Floridoje*, kovo 15 d. kultūrinėje popietėje skaitė paskaitą — „Užburiančio žvilgsnio jėga“, *St. Petersburg, Fl.*

Dr. Jonas Adomavičius ir ilgametė veikėja Anelė Kirvaitytė lietuvių motinų garbei atliko jų pačių sukurtą montažą *Motinos dienos* minėjime, kuris įvyko gegužės 14 d. *Alvudo Lietuvio* sodyboje *Čikagoje*.

Dr. Vladas ir Kazė Šulmos auksinę vedybų sukaktį šventė giminių ir draugų tarpe gegužės 7 d. *Saskatchewan* viešbutyje, *Regina, Sask.*

● **Dr. Ona ir Adolfas Baliūnai**, gyv. *Čikagoje* ir *Floridoje*, giminių ir draugų būryje atšventė auksinę vedybų sukaktį 1989 m. birželio 18 d., *Sukakties* minėjimas ir vaisės, kurias ruošė sūnus adv. *Algis* su žmona ir duktė dr. *Gražina* su vyru, buvo *The 95th Restaurant, The John Hancock Building, Chicago, IL*

Dr. J. Statkevičius, buvęs *Sibiro* kalinys, buvo pagrindinis kalbėtojas *siaubingų birželio* įvykių sukakties minėjime, kuris įvyko birželio 11 d. *Šv. Antano* parapijos salėje *Cicero, IL*. Minėjimą ruošė *Amerikos Lietuvių Tarybos Cicero* skyrius.

● **Dr. Petras V. Kisielius**, gyv. *Chicago*, aktyvus visuomenininkas, dalyvavo politinėse studijose ir kalbėjo apie tai, kas vyksta *Lietuvoje* ir apie išeivių tėvų ir jų vaikų pareigas. Politinės studijos buvo sausio 28-29 dieną *Šv. Kazimiero* parapijos salėje, *Los Angeles, Ca.*

● **Dr. Adolfas ir Algė Šležai** kartu su dukra *Silvija*, gyv. *Flossmoor, IL* praleido pavasario atostogas keliaudami po *Maroką, Ispaniją* ir *Portugaliją*.

- **Dr. Alanas Pavilanis** skaitė paskaitą apie *Anorexia nervosa* balandžio 30 d. Kanados Lietuvių katalikių moterų draugijos Montrealio skyriaus susirinkime, kuris buvo seselių namuose Montrealyje.

- **Dr. D. Vindašienė** skaitė paskaitą apie susirgimą gripu ir apsaugojimo nuo jo būdus Kanados Lietuvių katalikių moterų draugijos *Delhi, Ont.*, skyriaus susirinkime, kuris įvyko 1989 m. balandžio 20 d.

- **Dr. Milda Budrienė**, gyv. Floridoje, buvo paskaitininke Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos XIV suvažiavime, kuris įvyko 1988 m. spalio 3-6 dieną *Domus Pacis* patalpose Romoje. Paskaitos tema: „Vaikų gydymas, socialinė globa ir sanitariinė būklė Lietuvoje iki nepriklausomybės laikų“.

- **Dr. Kazys Karvelis**, atostogaujantis *Miami, Fl.*, kalbėjo svarstybose kuo ir kaip galima padėti Lietuvai, bandančiai iš komunistinės vergijos išsilaisvinti. Svarstybas ruošė *Miami ALTos* skyrius sausio 12 d. *Miami* Lietuvių klubo salėje.

- **Dr. Raminta Pemkutė susituokė su dr. Linu Masčiu** 1989 m. birželio 24 d. Šv. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos bažnyčioje Brighton Park, Chicagoje. Vestuvių vaišės buvo *Marriott Hotel Schaumburg, IL*

- **Kanados Lietuvių gydytojų draugijos** metinis susirinkimas ir vakarienė įvyko 1989 m. birželio 10 d. dr. Marijos ir dr. Juozo Uleckų sodyboje Toronto, Ont. Buvo įdomūs pranešimai iš lietuvių gydytojų suvažiavimo Lietuvoje ir diskusijos.

Kanados miškų glūdumoje: iš k. J. Šalna, D. Giedraitis ir K. Ambrozaitis žvejų uniformose.

Medicina Nr. 1 (73) 1989

- Šią vasarą sulaukėme daug gydytojų iš Lietuvos. Iš pokalbių suprantame, kad Lietuvoje gydytojams trūksta priemonių ir vaistų. Trūksta ir mediciniškos literatūros iš Vakarų. Tarpe daugelio, lankėsi prof. dr. **Kazys Ambrozaitis**. Jis anksčiau dirbo kaip vidaus ligų specialistas, buvo be priežasties suimtas ir be teismo kalinamas Sibire daugiau nei dvejus metus. Vėliau jis įsigijo rentgenologijos specialybę, ir ilgus metus dėsto rentgenologiją Vilniaus universitete. Jis buvo

Susitiko du rentgenologai **Kaziai Ambrozaičiai**: vienas iš Vilniaus, kitas iš Indianos.

išrinktas Lietuvos rentgenologų sąjungos pirmininku, priklauso visasąjunginės rentgenologų draugijos tarybai, dažnai vyksta posėdžiams į Maskvą. Jis yra parašęs keletą knygų ir kitų mokslo studijų, atydziai domėjosi radiologijos pažanga, ypač moderniomis mašinomis bei sistemomis. Lankėsi dr. **K. Ambrozaičio** darbovietėje. K.A.

- **Dr. Nijolė Bražėnaitė-Paronetto**, patologė, didvyrio mirtimi žuvusio partizanų vado Juozo Daumanto našlė, dirba *St. Joseph* Medicinos centre ir yra patologijos skyriaus ir laboratorijų direktorė, *Jonkers N.Y.*

- **Chicago's Dantų gydytojų draugijos** susirinkimas buvo gegužės 11 d. pirmininkės dr. E. Repšienės kabinete *Chicago*.

- **Dr. Jolanda Mickevičiūtė ir inž. Viktoras Ruokiai**, gyv. *Los Angeles*, susilaukė pirmgimės dukrelės Onos 1989 m. kovo 18 dieną.

- **Dr. L. Trečiokas**, neurologas, balandžio 2 d. Šv. Kazimiero parapijos salėje skaitė paskaitą apie senatvės ligas. Šią paskaitą ruošė *Los Angeles* Lietuvių gydytojų draugija, kuriai vadovauja dr. Zigmąs Brinkis.

MOKSLO PAKOPOMIS

Irena Banionytė-Lalak, M.D., Onos ir Povilo Banionių duktė, augo ir mokėsi *Cleveland*. Anglų kalbą studijavo *Cleveland* valst. universitete ir 1970 m. gavo bakalaurės laipsnį, o 1976 m. — magistrės laipsnį. Norėdama pakeisti mokytojos profesiją, studijavo biologiją *Baldwin Wallace* kolegijoje ir 1984 m. gavo bakalaurės laipsnį. Po to studijavo mediciną *Case Western Reserve* universitete; 1988 m. pabaigoje gavo medicinos daktarės laipsnį ir buvo apdovanota *Alfred Machke* žymeniu už pasižymėjimą medicinos mokslo ir praktikos srityje. Augina 7 metų sūnų. Jos vyras dr. *Lalak* yra *Southwest* ligoninės radiologijos departamento direktorius.

Dr. Lana Rūta Butnytė

Lana Rūta Butnytė, M.D., gimė 1964 m. *Chicago*. Augo ir mokėsi *Miami, Fl.* Baigusi mokyklą *Miami, Fl.*, 1979 m. *pre-medical* studijas baigė *Northwestern* universitete *Chicago*. 1984 m. pradėjo studijuoti medicinos mokslus *Miami* universitete. 1988 m. studijas baigė ir gavo medicinos daktarės laipsnį.

Jonas P. Gumbelevičius, M.D., gyv. *Travis, Ca.*, 1988 m. pakeltas į klinikinius profesorius pediatrijos departamente, *University of California, Davis, Ca.* Dr. Gumbelevičius gimė 1944 m. Vepriuose, Lietuvoje. 1951 m. atvyko į JAV. Mediciną studijavo *Washington* universitete, ir 1970 m. baigė *St. Louis, MO.*, ir ten gavo medicinos daktaro laipsnį. 1973 m. įsigijo pediatrijos specia-

Dr. Jonas P. Gumbelevičius

lybę. 1973-75 m. tarnavo JAV kariuomenėje. Buvo vaikų kardiologijos skyriaus vedėjas *Davis Grant medical center, Travis (AFB)*. Pasitraukęs iš aktyvios karinės tarnybos pulkininko laipsniu, liko rezerve ir yra vyr. kariuomenės gydytojo konsultantas pediatriinės kardiologijos srityje. Taip pat jis yra *Kaiser* ligoninės pediatriinės kardiologijos skyriaus direktorius. Dr. J. Gumbelevičius parašė keliolika straipsnių pediatriinės kardiologijos ir vaikų ligų klausimais. Nuo 1972 m. dirba akademinį darbą ir yra gavęs visus akademinis laipsnius.

Benediktas Ignas Kušlikis, PhD, farmakologas ir toksikologas, Marijos ir Igno Kušlikių sūnus, gimė 1954 m. vasario 12 d. *Grand Rapids, MI*. Baigęs vietinę aukštesniąją mokyklą, studijavo chemiją *Michigan* universitete *Ann Arbor* ir 1976 m. gavo bakalauro laipsnį. Nuo 1977 m. dirbo chemiku *Grand Rapids* žymios *Bladgett* ligoninės

Dr. Benius Kušlikis

laboratorijoje, toksikologijos skyriuje. Gavęs valstybinę *fellowship* stipendiją 4 metams, jis studijavo farmakologiją ir toksikologiją Michigan valst. universitete Lansing, MI. Baigęs studijas, 1988 m. lapkričio mėn. gavo daktaro laipsnį (*Ph.D.*). Dabar tęsia studijas (*post doctoral work*) Wisconsin valst. universiteto farmakologijos skyriuje. Nuo 1978 m. jis yra aktyvus lietuviškoje veikloje. Buvo išrinktas vietinės Lietuvių bendruomenės apylinkės vice-pirmininku, o vėliau 2 metus buvo valdybos pirmininku. Įsteigė ir, į talką pasikvietęs Povilą Glovacką, sėkmingai vedė lietuvių savaitinę pusvalandžio radijo programą. Didelis muzikos mėgėjas, studijavęs muziką, buvo tautinių šokių grupės akordeonistu. Dr. Kušlikis yra vedęs, augina dvi dukreles ir sūnų.

Rasa Sandra Valaitytė, M.D.

Dr. Viktorija A. Jogaitė-Pakulienė

Viktorija Antanina Jogaitė-Pakulienė, D.C., Pranš ir Eugenijos duktė, augo ir mokėsi JAV. Biofiziką studijavo Wittenberg universitete ir 1979 m. gavo bakalaurės laipsnį. Vienerius metus gilino studijas Boston Joint Center for Radiation Therapy. Dirbo įvairiose ligoninėse Bostone ir Los Angeles. 1989 m. įstojo į Palmer Chiropractic College Davenport, IA. Studijas baigė *summa cum laude* ir 1988 m. gruodžio 9 d. gavo chiropraktikos daktarės laipsnį. 1986 m. susituokė su Wayne Pakul, trečios kartos lietuviu. Planuoja įsikurti Connecticut valstijoje.

Rasa Sandra Valaitytė, M.D., Jonės ir dr. Jono Valaičių, gyv. Western Springs, IL, duktė, gimė, augo ir mokėsi Western Springs. Lyon's Township gimnaziją baigė gaudama Golden Key National Award ir Illinois State Scholarship. Indianos

universitete, Bloomington, Ind., studijavo chemiją ir biologiją ir ten gavo bakalaurio laipsnį. Buvo įrašyta į Phi Eta Sigma Freshman Honor Society, Phi Beta Kappa ir Golden Key National Honor Society. Taip pat gavo keletą pažymėjimų už „Outstanding scholastic achievements“ ir pagerbta Zeta Tau Alpha kaip „Outstanding senior woman of the year“. Mediciną studijavo Chicago universiteto Pritzker medicinos mokykloje. Studijas baigė ir 1989 m. birželio 9 d. gavo medicinos daktaro laipsnį. Mokėsi ir baigė žemesniąją ir aukštesniąją Kristijono Donelaičio lituanistines mokyklas Chicago. Priklausė „Nerijos“ jūrų skaučių tuntui. Pasirinko obstetrikos ir ginekologijos specialybę, kuriai pradėjo ruošti Chicago universiteto ligoninėse.

Dr. Eugenijus Gedgaudas šį pavasarį skaitė paskaitas Europos rentgenologų pasitobulinimo kursuose Ciuriche, Šveicarijoje.

MŪSŲ MIRUSIEJI

Alfonsas Ažubalis, M.D., 77 metų amžiaus, ištiktas širdies priepuolio, mirė 1989 m. sausio 23 d. *Good Shepherd* ligoninėje. Palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse *Chicago*. Velionis gimė 1911 m. balandžio 24 d. Ažubalių kaime, Aluntos valsčiuje. Augo ir mokėsi Lietuvoje.

Dr. Alfonsas Ažubalis

Baigęs Utenos gimnaziją, Vytauto Didžiojo universitete Kaune studijavo mediciną. Studijas jis baigė 1936 m. ir gavo medicinos gydytojo diplomą. Susituokė su Genovaite Markevičiūte. Vertėsi privačia praktika Debeikių miestelyje, o vėliau Vyžuonių miestelyje. 1944 m. su šeima pasitraukė į Vokietiją. 1949 m. atvyko į JAV. Pradžioje gyveno *Chicago*, o vėliau—*Danville, Ill.* ir dirbo *Veterans Adm.* ligoninėje. 1984 m. išėjo į pensiją ir su žmona apsigyveno netoli dukters Dalios šeimos *Fox River Grove, Ill.*

Antanas Čerškus, M.D., 85 m. amžiaus, po ilgos ligos mirė 1989 m. kovo 2 d. *Holy Cross* ligoninėje *Chicago*, palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse. Velionis gimė 1903 m. rugpjūčio 2 d. Pladiškių kaime, Užpalių valsč., Utenos apskr. Augo ir mokėsi Lietuvoje. Mediciną studijavo VD universitete ir 1932 m. gavo medicinos gydytojo diplomą. 1929-1932 dirbo Utenos apskr. ligoninėje, vėliau Karo ligoninėje Kaune. Susituokė su Ona Saladžiūte. 1933-36 m. Panevėžio apskr. ligoninės chirurgijos skyriaus vedėjas. 1936-44 m. Rokiškio apskr. ligoninės chirurgijos skyriaus vedėjas, 1944 m. su šeima pasitraukė į Vokietiją. Dirbo gydytoju *Neuffen* ir *Schw. Gmünde* lietuvių

Dr. Antanas Čerškus

stovyklose. 1949 m. atvyko į JAV. Išlaikęs gydytojo teisėms gauti egzaminus, dirbo *Vet. Adm.* ligoninėje *St. Louis, Mo.* Išėjęs į pensiją, apsigyveno *Chicago*. Užaugino ir išmokslino dukterį Vitą ir sūnų Raimundą, dantų gydytoją. Nuo gimnazijos laikų bendradarbiavo lietuviškoje spaudoje. Priklausė gydytojų korporacijai „Gaja“, Lietuvių bendruomenei, Lietuvių gydytojų draugijai, *BAL-Fui*, Kolumbo vyčiams. Buvo Krikščionių demokratų veikėjas.

Dr. Povilas Legeckis gimė 1897 m. liepos 26 d. Rusijoje, Tokarevkoje, Tambovo gubernijoje. Mirė New York'e 1978 m. vasario mėn. 3 d. Palaidotas Čikagoje šv. Kazimiero kapinėse.

1916 m. baigęs gimnaziją, jis kurį laiką tarnavo

Dr. Povilas Legeckis

„baltojoje” armijoje. Po to įstojo į Charkovo universiteto medicinos fakultetą, bet studijavo neilgai. Dėl siautėjančios revoliucijos turėjo mokslą nutraukti. Laikinais dirbo ligoninėje. Buvo suimtas ir pateko į kalėjimą. Jam grėšė sušaudymas, nes buvo apkaltintas, kad pinigais remia baltąją armiją. Kartą tardytojas, kuris buvo jo gimnazijos draugas, atpažino jį, ištiesino ir paleido.

1922 m. P. Legeckis grįžo į Kauną ir 1923 m. įstojo į Kauno universiteto medicinos fakultetą Kaune. Studijų metu dirbo pas patologą prof. Vintelerį. Gavęs Medicinos fakulteto visas įskaitas, 1928 metais gegužės 1 d. buvo paskirtas į Suvalkų Kalvarijoj psichiatrinę ligoninę dr. J. Kairiūkščio asistentu-kandidatu.

1927 m. vedė Eleną Plechavičiūtę ir išaugino dukterį ir sūnų.

1930 m. gavo diplomą. 1931 m. buvo paskirtas dirbti Kėdainių apskrities gydytoju į Grinkiškį. Bendradarbiavo „Medicinos” žurnale. 1935-1936 metų laikotarpiu Sveikatos departamentas jį išsiuntė į Lenkiją pasitobulinti tuberkuliozės gydymo srityje. Grįžęs nuo 1936 m. dirbo Aukštojoje Panemunėje, rentgeno kabinete. 1937 m. išsikėlė į Panevėžį, kur vertėsi privačia praktika. Kilus karui, buvo paskirtas dirbti žydų ligoninėje ir rusams traukiantis jam buvo įsakyta lydėti sužeistuosius į Sovietiją, bet vienam žydui gydytojui pasišūlius jį pavaduoti, liko Lietuvoje. 1944 m. jis Palangoje laukė progos pasitraukti į Vokietiją, bet buvo paimtas vokiečių apkasams kasti. Vėliau Vokietijoje gyveno anglų zonoje.

Į JAV atvyko 1950 m. pabaigoje. Išlaikė egzaminus ir gavo teisę dirbti ligoninėse New York'o valstijoje. Valstybinius egzaminus laikė keletą kartų, bet nepasisėkė. Dirbo ligoninėse. Buvo aktyvus New York'o Lietuvių Gydytojų draugijos nariu; kurį laiką sekretoriavo ir buvo kronikos skyriaus vedėju.

Marija Legeckaitė-Shiff gimė 1899 m. rugpiučio mėn. 21 d. Rusijoje — Tokarevkoje, Tambovo gubernijoje. Mirė 1979 m. gegužės mėn. 21 d. Hamburge, Vokietijoje. Palaidota Blankeneze kapinėse.

Gimnaziją baigė Borisolepske 1918 m. Charkovo universitete pradėjo studijuoti mediciną. Vasaros metu kaip medikė buvo mobilizuota į raudonąją armiją. Tarnyboje būdama netoli Lenkijos sienos, bandė pabėgti, bet jai nepasisėkė.

Dr. Marija Legeckaitė-Shiff

1922 metais sugrįžo į Lietuvą, Kauną. Čia, tais pat metais buvo priimta į Lietuvos universitetą. 1927 m. baigė studijas. 1929 m. gavo gydytojos diplomą. Dirbo Raudonojo Kryžiaus ligoninėje Kaune, vertėsi bendra gydytojos praktika Šiluvoje. Vėliau išlaikė ginekologijos specialybės egzaminus ir savo namuose Kaune atidarė privatų kabinetą.

1940 m. ištekėjo. Pirmaisiais okupacijos metais repatriavo į Vokietiją, kur karo metu dirbo įvairiose ligoninėse. Karui pasibaigus, dirbo Štutgarto moterų ligoninėje, vėliau persikėlė į Goepingeną. Išėjusi į pensiją, persikėlė gyventi į Hamburgą-Blankeneze prie Elbės. Išaugino du sūnus.

Jonas Valdemaras Mileris, M.D. mirė 1988 m. lapkričio 1 dieną. Gimė 1924 m. kovo 8 d. Panevėžyje, čia augo ir mokėsi. 1939 m. persikėlė į Vilnių, kur baigė gimnaziją ir 1942 m. pradėjo studijuoti mediciną Vilniaus universitete. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją. 1946-49 m. studijavo mediciną *Muenchen* universitete, 1949-51 m. — *Goettingen* universitete ir 1951 m. gavo medicinos daktaro laipsnį. 1951 m. atvyko į JAV. Atlikęs *internship*, specializavosi neurologijoje ir 1961 m. išlaikė neurologijos ir psichiatrijos specialybių egzaminus. 1955-58 m. gydytojas neurologas JAV kariuomenėje. Nuo 1959 m. dirbo įvairiose ligoninėse. Taip pat vertėsi privačia praktika *Burbonnais*, ir *Waterville, IL*. Priklausė daugeliui profesinių organizacijų.

Grażina Strimaitytė-Petrauskienė, M.D., po ilgos ir sunkios ligos, 67 metų amžiaus, mirė 1988

Dr. Gražina Strimaitytė-Petrauskienė

m. gruodžio 30 d., Engadine, Australijoje. Velionė gimė 1921 m. rugpjūčio 4 d. Kaune. Jos motina mirė 1922 m., o tėvas mirė 1932 m. Kurį laiką gyveno pas tetą Panevėžyje, o vėliau, persikėlus į Kauną, mokėsi Šv. Kazimiero Seserų Kongregacijos mergaičių gimnazijoje, kurią baigė 1938 m. ir tais pačiais metais pradėjo studijuoti mediciną Vytauto Didžiojo universitete Kaune. Studijuodama priklausė varpininkams. 1940 m. susituokė su gydytoju Leonu Petrausku. Medicinos studijas baigė 1944 m. ir gavo medicinos gydytojos diplomą. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją, gyveno Štutgart mieste, iš kur 1948 m. emigravo į Australiją. Trumpai pagyvenusi Sydnejuje, išvyko į Naująją Gvinėją, kur augino dvi dukteris Jūratę ir Kristiną ir kartais padėdavo savo vyrui gydytojauti. Po dvylikos metų grįžo į Sydnėjų ir apsigyveno Engadine. Buvo aktyvi visuomenininkė, mėgo muziką, literatūrą ir gamtą. Savo pačios rankomis sukūrė mažą botanikos sodą.

Leonardas Alfonsas Petronis, gydytojas — ginekologas, 53 metų amžiaus, staiga mirė 1988 m. Berisso mieste ir palaidotas Berisso kapinių pantheonė. Velionis gimė, augo ir mokėsi Berisso mieste. Mediciną studijavo ir baigė La Platos universitete, Argentinoje.

Dr. Aušra Šalčiūtė, gydytoja rentgenologė, medicinos mokslų kandidatė 64 m. amžiaus, mirė 1988 m. gruodžio 29 d.; palaidota A. Panemunės kapinėse. 1949 m. ji baigė Kauno universitetą. 1950-53 m. dirbo Kaune. 1954-1957 m. ruošė mokslinę disertaciją mokslų kandidatės vardui įgyti, ir 1957 m. sėkmingai ją apgynė, ir nuo 1958 m. buvo Vilniaus klinikinės ligoninės (6-sios) poliklinikos vaikų ligų skyriaus rentgeno kabineto

vedėja. Paskelbė mokslinių straipsnių apie pirminę vėžio diferencinę diagnostiką, kūdikių ūminių pneumonijų rentgeno diagnostiką. 1976 m. išleido mokslo populiarinimo knygutę „Rentgeno spinduliai žmonijos tarnyboje“.

Dr. Aušra Šalčiūtė 1955 metais

Adelė Trakienė, M.D. mirė 1988 m. gegužės 8 d. Christ ligoninėje Chicago ir palaidota Lietuvių tautinėse kapinėse. Velionė gimė 1920 m. sausio 1 d. Vinkšninių kaime, Biržų apskrityje. Augo ir mokėsi Kaune. Baigusi Aušros mergaičių gimnaziją, pradėjo studijuoti mediciną, o pasitraukusi į

Dr. Adelė Trakienė

Vokietiją, baigė medicinos studijas ir gavo medicinos daktaro laipsnį. 1949 m. susituokė su evangelikų liuteronų kunigu Ansu Trakfu. 1951 m. su šeima atvyko į JAV. Gyveno Chicago.

**XVII-tas
Pasaulio ir Amerikos Lietuvių
Gydytojų Sąjungos**

SUVAŽIAVIMAS

1989 m. rugsėjo 2-3 d.d. — Darbo dienos savaitgalyje

**HYATT OAK BROOK viešbutyje
1909 Spring Road
Oak Brook, Illinois 60521**

Tel. 312/654-8400 TELEX 285373

**Išėivijos lietuvių
neurologų,
psichiatrų,
narkologų ir
akupunktūristų
dėmesiui!**

1990 metų birželio mėn. 14-15 dienomis Lietuvoje, Kaune, įvyks Pirmasis Lietuvos neurologų, psichiatrų, narkologų bei akupunktūristų suvažiavimas (iki šiolei buvo organizuojamos tik respublikinės konferencijos) tema „Aktualios neurologijos, psichiatrijos, narkologijos bei akupunktūros specialistų problemos“.

Kviečiame visus minėtų specialybių tautiečius dalyvauti šiame suvažiavime. Norintieji skaityti pranešimus, atsiunčia juos ne ilgesnius negu du mašinraščio puslapius lietuvių kalba (reziume — angliškai) iki 1989 metų gruodžio mėn. 31 d. šiuo adresu:

**profesoriui Jonui Šurkui
nervų ir psichikos ligų katedra,
Z. Januškevičiaus g-vė 2,
Kaunas, 233007, LIETUVA/LITHUANIA/**

Visa suvažiavimo medžiaga bus išspausdinta atskiru leidiniu. Tuo pačiu adresu kreiptis, norint gauti bet kokią informaciją apie suvažiavimą.

(Praneša draugijos pirmininkė
medicinos daktarė **Aldona Jocevičienė**)

MEDICINA
3038 W. 59th St.
Chicago, IL 60629

